

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 592.

TRIBUNA

2514
Sibiu
1.418

REDACȚIA
ADMINISTRAȚIA :
Strada Deak Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Anunțurile publice și Loc
deschis costă fiecare pînă
20 filerl.
Manuscrisurile nu se înapo-
iază.

De Anul-Nou.

De A. D. Xenopol.

Optimismul este adânc înrădăcinat în sufletul omenesc și de aceea totdeauna anul cel nou este așteptat ca și când ar fi să vină cu un car plin de speranțe realizate. Dar pe ce se întemeiază această credință tot atât de neșămutată, pe cât e de oarbă? Pe faptul fizic care determină înnoirea anului, învârtirea pământului în jurul soarelui — de sigur că nu, căci atunci ar trebui să ne așteptăm la repetarea celor petrecute, după cum se repetă anotimpurile și lungimea respectivă a zilelor și a nopților. Și dacă anul împlinit ar fi adus rele, aceste ar putea să se întoarcă. Pe faptul istoric al desfășurării evenimentelor cu atât mai puțin, căci istoria este un lanț neșămutător de evenimente, așa că nici rele nici răul nu sunt stătătoare ci veșprînse în schimbări.

Cum se pot împlini aceste e peste puță a o spune și, totuș, este un mijloc de a vedea măcar viitorul omenesc din ile de fapte petrecute până atunci. Și în acest caz suntem în drept, până la un punct, să fim optimiști când dezvoltarea de până atunci a mers spre bine, precum putem iarăș cu oarecare cuvânt să privim viitorul cu îngrijorare când direcția în care se mișcă evoluția tinde spre rău.

Ce să facă Românii? Să privească și acest an nou pe care nesfârșirea veacurilor îl revarsă asupra noastră, cu încrederea în care trăim? Să cercetăm evoluția de până acuma pentru a putea da un răspuns.

Nu se poate tăgădui că poporul român, care la începutul căderii lui sub Unguri păstrase o mulțime de drepturi asigurătoare a existenței lui, le-a pierdut pe rînd, așa că dacă pe atunci ar fi fost vorba de a înțrevedea viitorul, — el s'ar fi arătat posomorît și nesigur, având în fundul lui mormântul în care păru că poporul român trebuia să se îngroape.

Dar el nu era menit să moară sau chiar dacă murise, el trebuia să reînvie și să urce iar scara suitoare a propășirii, după ce coborise atât de adânc pe aceea a decăderii. Coborîse, cum spune singurul nostru filozof de până cumă Vasile Conta, arcul spre vale și acuma îi venise rîndul să urce iarăș pe arcul îndreptat către culme. Evoluția viitoare a poporului român îl înalță fără încetare din pulbere către soare și lumină; din neștiință adâncă și neagră către conștiința de sine; din sărăcie lucie către bună stare; din înjosire și robie către mândrie și vrednicie omenească.

Această mișcare suitoare trebuie să ajungă și la o culme înainte de a se coborî din nou, — în cazul când evoluția ne-ar păstra încă odată acest pahar amar de băut.

Când am căzut am ajuns la fund, de cât care cădere mai joasă nu era cu puțință. Pentru ce când ne înălțăm să nu ajungem culmea?

Care este aceasta și care este soarele ce o va încălzi, aceasta o presimt cutele mai ascunse ale sufletului nostru. Dar pentru a ajunge acele înălțimi, trebuie să ne urcăm tot mai sus pe scara propășirii;

trebuie să trăim ca popor deosebit, cultivându-ne graiul, cugetul și simțirea românească; trebuie să dobândim numai decăt libertatea de a ne desvolta așa cum o cere firea noastră cea mai intimă.

Trebuie, deci, să ieșim din iadul în care ne sbatem astăzi și din suferința îngrozitoare de a vedea rodul întregii noastre munci mergând să îngrășe numai corpul și să îmbogățească mintea acelor ce vreau să ne înghită de vii. Trebuie să ne dobândim și noi dreptul de a trăi ca oameni, ca popor, ca element etnic deosebit. *Și aceasta trebuie să se întâmple, căci toate pașurile făcute dela începutul veacului trecut încoace și până astăzi au mers în acest sens.*

Mintea ni-s'a dezvoltat; conștiința națională ni-s'a întărit; avuția ni-s'a sporit; lumea străină care nu ne cunoștea a început să se intereseze de soarta noastră și s'a convins pe partea cui este dreptatea în lungul și aprigul proces dintre noi și Unguri.

Ori cât ar fi asupritorii noștri de îndărătnici în apucăturile lor; ori cât ar fi ei de lipsiți de simțământul dreptății; ori cât ar crede ei că cu puterea și sălnicia pot răsbî totul, — ei trebuie măcar prin reflexul părerilor străine, dacă nu prin propria lor convingere să vadă că dreptatea nu este pe partea lor și ori cât ar fi dreptatea de prigoniță în această lume, izbânda jinală tot a ei este.

De aceea să luptăm cu cea mai mare bărbăție și cu convingerea că trebuie să repurtăm victoria. Iar anul nou care se

Cain și Avel.

De Victor Eftimiu.

An nou. Un an, doi, trei ani, treizeci, patruzeci.

Și în patruzeci de ani, câte patruzeci de mătâanii pe zi și câte cincizeci și două de luminări pe an, Sfântului Vasile. L'o fi iertat?

Clopotele și picură lin cântarea, sub bolta de sticlă albastră a cerului, sub bolta care tremură înfiorată și răsună prelung. Iar pustnicul Evghenie se uită în sus și se miră de atâta lumină.

Câmpia degeră în razele dimineții și selipește din mii de ochi argintii și reci ai zăpezii. Iar pustnicul Evghenie, care în tinerețe fusese tâlhar și omorise oameni, — se uită de-alungul câmpiei, închide ochii de atâta strălucire și simte în inimă bucurie de copil. Par'că i-ar fi plouat o apă luminoasă în suflet și i-l'a curățit și i-l'a umplut de raze. Ce vrei? În patruzeci de ani câte patruzeci de mătâanii pe zi și câte cincizeci și două de luminări pe an Sfântului Vasile. Cum să nu-l ierte?

Clopotele își picură lin cântarea ca o poveste de demult. Pe dealuri, departe, sămănate în zăpadă, satele își suflă fumul în văzduhul limpede și lovesc bolta de sticlă albastră a cerului, cu ciocanele clopotelor. Iar aierul tremură prelung de peste tot undele glasurilor de aramă se adună și vin spre pustnic în murmure de gărlă liniștită. Vin mereu acum ca o muștrare, acum ca o mângăiere. Și-i spun povestea vieții lui, răslețite în codrii Epirului, adunată apoi în chilia aceea întunecoasă din vârful muntelui, lângă bisericuța Sfântului Vasile.

În vale se taie drumurile. Unul o ia încolo spre Ianina, iar altele spre târgurile mărunte dintre dealuri. Iar pustnicul Evghenie stă sus și vede numai mogațele ce trec pe căile încrușișate. Stă sus și iarna-l bat vânturile, iar lupii dau ocol, urlând, bisericuței și chiliei. Toamna însă, vântul aduce de pretutindeni miros de cimtru, iar când înzăpezesc întâia oară creștelele munților depărtați, ciorchinii din vișoară se întânăresc și miroasă a smirnă și tămâie.

Vin bun și vânturi răcoritoare are toată vara Evghenie Anahoretul. De n'ar fi ele, s'ar duce dracului cele patruzeci de mătâanii pe zi și nu l'ar mai ține încheieturile. Și nici luminare nu i-ar mai aprinde sfântului Vasile, Dumineca, dacă nu s'ar coborî cu ploșca plină de vin auriu, s'o vândă turcului din capul târgului și să-și cumpere smirnă și făclii de ceară curată. Lumea-l știe pe Evghenie și-l iubește, că-i om de omenie și nu vorbește mult. Are barba căruntă, ochii închiși de pleoapele groase, apăsate de poteciul greu ca o căciulă. De-acolo însă, de sub sprincenele stufoase, aruncă de multe ori, priviri de blândețe care mângăie. Drumeții vin la el în ceasurile vecerniei, ori Duminecile dimineața ca să-i sfintească cu o fărîmă de anaforă și ca o mare de drum.

Vin fărșeroți și ciobani de tot felul, chiristigii greci, chiristigii arnauți, voinici albanezi și pescari bulgari de pe marginea lacului Ohridei. Iar Evghenie are vorbe bune pentru toți și sfaturi și câte un colț de prescură uscată, rămasă dela cine știe ce sărbătoare de demult.

Întâi, de câte ori binecuvânta pe cineva, îi cam venea să rîdă, dar apoi se învățase. Vremile de altă dată i-se ștergeau din minte încetul cu încetul și se credea vrednic să-și încrușișeze două

degete din mâna dreaptă, ori de câte ori își pleca ochii la pământ vr'un pribeag rătăcit pe vârful muntelui. Bătrînele care veneau în fiecare Sâmbătă din târg îi sărutau mâna dreaptă care învărtise junghiul de mult și apăsase de trăgaciul carabinei. Nimeni nu știa cine fusese cuviosul anahoret, acum patruzeci de ani. Numai el, și clopotele care băteau acum de pretutindeni și-și trimiteau mănunchiurile de glasuri resfirîndu-le și dându-le apoi într'unul singur, pe bolta limpede a cerului. Numai el știa, — și clopotele care îi vorbeau de departe, din zarea satelor pe cari le cubrierase el în tinerețe, și-i aminteau viața lui de odinoară, păcătoasa viață a zilelor de harduc.

Un an, doi ani, treizeci, patruzeci de ani trecuseră de atunci. Cine fusese mai înainte? Un câne fără stăpân, bătut și alungat de pretutindeni, un drumeț fără cămin, gonit de umbre înfricoșate, de umbre și de remușcări. Doarme în peșteri sau stușișe, mănâncă pâne neagră și tare. Astăzi cerșea, mîne flămânzea, iar poimîne ucidea oameni la răsrucea potecilor.

Iar când îl răsbea foamea și ura, se pitula în turnuri de biserică ori în staula și dădea foc.

Rinjea în umbră și-i venea să mănânce flăcările roșii, care lingeau văzduhul și l'au dăre de fum pe unde trecuseră. Iarna alerga în câte-o văgăună de munte, ucidea corbi și mănca, mănca zăpadă ca să-și potolească setea, iar când despoia vre-un drumeț, se ducea în târgurile cele mai vestite, ca să bea vin roșu, scump, dulce și gros.

Se îmbăta atunci, începea să urle, ochii i-șe înroșiau și plîngeau apoi, cu lacrimi cât aluna.

De ce plîngea tâlharul în clipe de beție? Într'o zi de Anul-Nou, a văzut cerul albastru

hide va fi pentru noi aducător de spe-
e realizate.

Am vorbit cu un român dela *d-voastră*,
am uitat când scriam că eram un *Ro-*
mân dela noi.

Chestia Goga-Vaida. Chestiunea acuzei per-
ridicate de d. Dr. A. Vaida împotriva dlui
Octavian Goga, precum suntem informați, este
pe deplin lămurită.

Până la pronunțarea definitivă a juriului, că-
ruia d. Goga a supus această chestie, vom păstra
însă, ca până acum, cea mai severă rezervă.

Jubileul „României June.” Societatea acade-
mică „România Jună” din Viena își serbează
azi jubileul de 40 de ani. Din acest prilej, ziarul
nostru i-a adresat următoarea telegramă:

România Jună

Viena.

*In clipele aceste gândul nostru ca și al Dvoa-
stră trebuie să se îndrepte spre începuturile „Ro-
mâniei June”, când marele spirit renovator a lui
Eminescu a semănat la temelie acestei societăți
sămânța adevăratei culturi naționale. Duhul acestui
mare Român să planeze veșnic asupra „României
June”.*

Tribuna.

Isolare desăvârșită. Dnii Dr. Vasile Moldo-
van și Dr. Petru Fabian, profesori români
la Gherla, au fost descoperiți prin „Gazeta Tran-
silvaniei” că sunt membrii ai unei casine ungu-
rești din Gherla. D. V. Moldovan e și casar, o-
cupă, va să zică și o funcție oarecare la acea ca-
sină.

Ne așteptam ca acești doi profesori români
să desmintă această știre sau, dacă era adevărată
„să tacă și trăgându-și conștiințele cuvenite din
lecțiile ce au primit să se retragă din cuibul duș-
man în care au intrat. Care ne-a fost însă mirarea,
când l. Dr. Vasile Moldovan, în loc să facă una
dintre aceste două lucruri, dovedind o încăpățî-
nare în rău, s'au datat la o apărare a punctului
său de vedere și prin o scrisoare adresată Gazetei
din Brașov, cearcă să justifice actul său necorect
din toate punctele de vedere ale naționalismului
nostru.

Cică d-sa ca om cult are lipsă de hrană sufle-

tască, membrii casinei ungurești nu sunt șovini,
casina românească nu este în gherla, iar roma-
nitatea d-sale, care a întemiat un dspărțământ
al Asociațiunii la Gherla, nu se poate judeca
după actul acesta, corect de altfel, zice dsa.

Felul acesta de a judeca în chestiile naționale
il cunoaștem de mult. Toți găunoșii noștri l'au
mărturisit. Ce e nou în toată afacerea, este în-
drăsneala cu care d. Moldovan, profesor al unui
institut românesc, debitează aceste nenorocite
pervertiri. Ori nu-și dă seama dsa de morala pe
care o vor trage elevii deale din băgăuirile pe cari
le trimite Gazetei?

Isolarea desăvârșită de dușmanii noștri, s'a
spus de atâtea ori, este o dogmă a luptelor noastre
naționale. Cine încalcă porunca acestei dogme,
cine, prin contactul zilnic cu străinii dușmani
conștiinți sau inconștiinți ai noștri se expune
la o corumpere a mentalității lui, acela poate
fi solgăbirău, dar nu profesor la o școală româ-
nească. D. Moldovan n'are decât să ajungă într'o
astfel de situație și publicul românesc, prin com-
pătimire, îi va justifica oarecum procedeul și a-
tunci necorect. Câtă vreme dsa și colegul d-sale
vor să rămână slujbași ai culturii românești, da-
toria lor e să se indentifice de voie de nevoie cu
interesele acestei culturi. Datoria aceasta ti-se
impune, chiar și dacă ești din Gherla.

Cele din urmă petiții. După alegerile gene-
rale din 1910 au fost contestate 61 de alegeri.
Dintre aceste contestații 58 au fost parte retrase,
partea respinse. Mai rămân 3, asupra cărora va
avea să se declare Curtea de Casație.

Soarta petiției dela Orăștie, prezentată îm-
potriva alegerii lui Farkas Pál se va hotărî
la 30 Ianuarie, când va începe desbaterea înain-
tea Curții de Casație.

Celelalte două petiții, dela Ighiu, împotriva
alegerii lui Szász Iózséf, și dela Félegyháza,
împotriva alegerii lui Hilló Lajos, se vor
desbate în cursul lunii lui Februarie.

Ședința Camerei. În ședința de azi a Camerei
deputaților s'a continuat și terminat discuția bu-
getului ministerului de justiție. Bugetul a fost
votat.

S'a intrat apoi în discuția bugetului ministe-
rului apărării țării.

Săliștenii către Octavian Goga.

Săliștenii, mândria neamului nostru
de pretutindeni, au fost cei dintâi, cari a-
cum, când poetul pătimirei noastre suferă
îndoitul martiriu, al temniței, pe care-l
primește cu sufletul senin și al hulei și po-
negrirei din partea unor frați, care-l îndu-
rerează adânc — i-au trimis o adresă de
încurajare, ca dovadă a iubirii lor nemăr-
ginite pentru cel ce întrupează cea mai
curată și desăvârșită sinteză a sufletului
românesc. Suntem siguri că aceasta ma-
nifestare îi va cădea nespuse de bine în a-
ceste zile d-lui Goga, tocmai fiindcă vine
din partea săliștenilor. Era firesc ca Să-
liștea, să înțeleagă întâi semnificația a-
cestor zile nenorocite, pe cari le trăim și
să învâluie cu iubirea ei înțelegătoare pe
luptătorul neînfrânt, care-și poartă cu
mândrie și demnitate românească crucea.
Iată adresa Săliștenilor:

Iubitului nostru

OCTAVIAN GOGA

în Seghedin.

Oblicind, că ai plecat la Seghedin și că în
drum aveai de gând să treci pe lângă Săliște,
noi mai jos semnații Sălișteni și din jur, am eșit
la gară intru întimpinarea Ta.

Și ne-a fost mare mahnirea că nu te-am putut
vedea să'ți spunem un cuvânt de dragoste adevă-
rată și îmbărbătare.

De aceea ne-am socotit să'ți trimitem aceste
șire, ca să'ți aducem prin ele la cunoștință toată
dragostea noastră pentru Tine și pentru tovarășii
Tăi de luptă spre binele și înaintarea neamului
nostru.

Acum când loviturile și atacurile nedrepte ale
unor frați de un sânge cu noi, mai tare Te rănesc
decât temnița Seghedinului, voim să Te asigurăm,
că numele Tău este pentru noi tot atât de drag și
de scump, ca și mai înainte, când Te ridicau în
slavă aceia cari Te lovesc astăzi și au pornit cu
atăta ură oarbă să Te nimicească.

Pe acești bârfitori îi osândim din suflet, iar
pe Tine (sufletul nostru) Te iubim cu atât mai
mult, cu cât Te bârlesc ei mai tare, și Te rugăm,

peste tot, zăpada albă strălucea în soare, și au-
zind glasul clopotelor șoptindu-i ceva la ureche.

O duioșie nespuse îi copleși inima, ceva de-
părtat, dintr'o altă viață par'că, i-se lăsase în su-
flet. Cum de n'auzise el clopotele până acum?

Simți dintr'odată cum i-se ușurează pieptul,
bunătațe și o milă fără seamăn îl cuprinsese.

Îi era milă de toți drumeții pe care îi pândise
„umul mare” de toate casele aprinse și de tot
scump pe care îl băuse pân' atunci. Îi era
le o viața nouă, fără sbucium și fără năluca
care-l urmărea veșnic și fără frică de oa-
și teama de pedeapsă și remușcări.

A doua zi s'a dus la mănăstire și a găsit un
nen bătrîn. Călugărul îl povățui cu
lețe, îi ceru pușca și cuțitul, îi porunci patru-
de mătânii pe zi, vreme de patruzeci de ani
e o luminare în fiecare Duminecă, spre slava
tului Vasile, care îi vorbise cu glas de clopote
ntorsese pe calea adevărului...

Un an a stat Evghenie în mănăstire și după
un an, a trecut granița Epirului și a cătat pretu-
ni o biserică a Sfântului Vasile. Dar n'a

Intr'o zi află că în vârful unui deal dela
acea drumului spre Ianina e o bisericuță
tă, în care a putrezit de mult frînghia clo-

potului. Și Evghenie a căutat o frînghie nouă și
a ureat dealul. A șters pânzele de paiangen de pe
bolta bisericeii, a astupat cu lut ochii găuriți ai
sfinților de pe pereți și a prins luminări și can-
dele la colțuri.

Toți creștinii din câmpie l'au ajutat cu ceva
și s'au bucurat aflând că v'a rămânea sus. Aveau
unde să-și plece oamenii capul, o icoană la care
să se închine și un strop de aghiazmă la ziua
Bobotezei.

Încet-încet sihastrul își făcu o gospodărie, se
ruga lui Dumnezeu și începea să se îngrășe. Cum
se doeseba viața de altădată de cea de acum!
Câtă caznă avea odinioară până să-și găsească o
pâne sau un clondir cu vin roșu! Acum, nu mai
avea nici o grijă. Mănca mult și bea vin auriu,
mai bun ca cel roșu și mult mai ieftin. Acum, nu
trebuia decât să se roage lui Dumnezeu. Să te
rogi lui Dumnezeu nu e un lucru așa de greu. Iar
lumea se uita la pustnici ca la sfinți, căci ei își
închid, pasămite, viața, în singurătatea chiliei,
în posturi, rugăciuni și mătânii.

Îi era milă sihastrului de cănele de altădată,
de urmașul lui Cain, rătăcitor în largul pămân-
tului, gonit de răsbunarea oamenilor și de mânia
lui Dumnezeu.

Îi era milă sihastrului de tâlharul care își zdro-
bise picioarele de pietrele drumurilor și dormise
cu capul pe bolovani și flămânzea prin pădurile
neumblate.

...An nou!...

Bunul anahoret ascultă clopotele cu mâinile în-
crucișate pe cingătoarea umflată și se gândește la
toată viața lui de până acum. Și acum, când tre-
cuse un an, doi, treizeci... patruzeci de ani și fă-
cuse câte cincizeci și două de luminări pe an la
icoana sfântului Vasile, Evghenie Anahoretul
simte că Dumnezeu i-a iertat păcatele din tine-
rețe.

Clopotele își picură lin cântarea, sub bolta
de sticlă albastră a cerului, sub bolta care par'că
tremură înfiorată și răsună prelung. Cântă clo-
potele mereu acum ca o muștrare depărtată, acum
ca o mângâiere. Pe coșul chiliței din vârful mun-
telui, fumul se ridică albăstriu și d-
— drept cum s'a ridicat odinioară f-
lui Abel...

Și pustnicul Evghenie se uită de-a
piei, închide ochii de atâta strălucire și
inimă bucurie de copil. Par'că i-ar fi plouat în
suflet o apă luminoasă și i-l'a curățat și i-l'a um-
plut de raze...

NEUMANN M.

CROITOR PENTRU DOMNI.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

Articolul curții case regale și cameriale.

Costume: Frack, Smoking, Rendigol și Sagnet gata sau croite după măsură, fără obiecțiune, admirabil lucrate.

să le erți lor, că nu știu ce fac, cum a zis mucenicul Stefan, pe care îl prăznuim astăzi, pentru uci-gașii săi.

Bunul Dumnezeu să Ți dea tărie ca să poți răbda toate prigonirile dușmanilor și prietinelor, căci după cum ții răbdarea este temelul înțelepciunii și cel ce va răbda până în sfârșit mântuie-se-va.

Săliște, 27 Decembrie 1911.

Vasile Dadarlat m. p. primar, Opria Soră m. p., Nicolae Ghib m. p., Ioan N. Lupaș m. p., Danil Moiser m. p., Nicolae Lojniță m. p., Dumitru I. Comșa m. p., Ioan Hânsa m. p., N. Grecu m. p., Dumitru Peligrad m. p., Iacob Peligrad m. p., Constantin Aldia m. p., Dumitru Herța m. p., Ioan Pavel m. p., Opria S. Borcia jun. m. p., Dumitru Cupu m. p., C. I. Roșca m. p., Ioan Iosif m. p., Roman Curtianu m. p., Ioan St. Herța m. p., Danil Marcu m. p., Ioan D. Cunașan m. p., Dumitru I. Goșia m. p., Ioan Aldia m. p., Ioan Rusu m. p., Ilie Hociotă m. p., Dumitru Stireciu m. p., Petru Drăgoiu m. p., Miti-că Micușan m. p., Ioan Stănișor m. p., Constantin Radu m. p., Dumitru Rusu m. p., Petru Bloțu m. p., Dumitru Roșca m. p., Ioan Teodor m. p., Grosu Nicolie m. p., Zgură Lazăr m. p., Ilie Grossu m. p., Dumitru Costin m. p., Gheorghe Stanilă m. p., Nicolaie Pătruțiu m. p., Tîmpănar Dumitru m. p., Nicolaie Stoia m. p., Nicolaie Oprișu m. p., Nicolaie Jugastru m. p., Ioan Balu m. p., Ioan Nicoară m. p., Dionisie Iosif m. p., Constantin Prică m. p., Ioan Poinar m. p., Pantilimon Juga m. p., Ioan Bratu m. p., Dumitru Găvojdia m. p., Ioan Miclăuș m. p., Vasile Juga m. p., Nicolaie Bunia m. p., Dumitru Ciorgogor m. p., Petru Găvojdia m. p., Dumitru Prică m. p.

Alegerile din Germania.

— Invingerea socialiștilor. —

Organizația serioasă a adus din nou la izbândă steagul partidului social-democrat din Germania. Când, după alegerile din 1907, partidul social-democrat, împotriva căruia se aliașeră toate celelalte partide, împotriva căruia guvernul uzase de toate mijloacele, — n'a fost în stare să-și mențină decât jumătate dintre mandatele avute în Reichstagul trecut, — împăratul vestise plin de bucurie că social-democrații au fost înfrânți!

Și iată azi, după abia patru ani, alegerile generale s'au sfârșit cu izbânda acestui partid înfrânt.

Social-democrații au reușit în 53 de cercuri, dispunând și până acum cu un mandat mai mult decât au avut în trecut, iar în 63 de cercuri se vor supune la balotaj. Sortile de izbândă și la alegerile de balotaj sunt de partea lor, așa că în noul Reichstag vor reintra cu un număr de mandate de vreo 100.

În toate orașele mai mari au reușit candidații socialiști. În Berlin au câștigat 5 mandate. În cercul al șaselea (cercul în care se află și palatul imperial) se vor supune balotajului, dar și la balotaj alegerea candidatului lor este sigură, așa încât capitala imperiului german va fi reprezentată în Reichstag numai prin deputați social-democrați.

Infrângerea cea mai grea au suferit-o liberalii, cari până acum au un singur mandat.

Despre alegerile de ieri primim următoarele telegrame:

Berlin, 13 Ianuarie. Alegerile de ieri au decurs pretutindeni în cea mai deplină ordine, deși agitația electorală a fost deosebit de vie.

În Berlin, în 5 cercuri au reușit social-democrații. În cercul al 6-lea va fi balotaj între social-democratul Düvelt și progresistul Kaempf. Alegerea lui Düvelt e sigură.

În München, Königsberg, Hamburg, Lipsca, Dresda au reușit candidații social-democrați.

Până la orele 2 dimineața se cunoșteau următoarele rezultate:

Partidul centrului: aleși 48, balotaj 14;
Conservatori: aleși 2, balotaj 21;
Imperialiști: aleși 2, bal. 5;
Nașionali-liberali: aleși 1, bal. 30;
Antisemiți: aleși 2, bal. 2;
Progresiști: aleși —, bal. 22;
Socialiști: aleși 53, bal. 63;
Poloni: aleși 3, bal. 1.

Rezultatele definitive.

Berlin, 13 Ianuarie. Alegeri definitive au avut loc în 197 cercuri, în celelalte cercuri se va face balotaj. Dintre aceste 197 mandate au obținut

Conservatorii 26,
Centrul 77
Socialiștii 63,
Nașional-liberalii 4,
Polonii 13,
Imperialiștii 5.

„Les dieux ont soif”.

— Câteva rînduri de istorie comparativă. —

II.

Danton și Robespierre.

În primăvara anului 1794 Danton și Robespierre au ajuns față în față. Danton era acum cel din urmă rival...

„Ministru de justiție în comitetul executiv provizoriu, Danton a fost în realitate ministrul principal care a îndrumat cu abilitate politica externă a republicei. Deputat în Convent, a încercat să uniască toate partidele în fața străinătății. A cerut abolirea regimului teroristic, îndată ce Franța îi păru scăpată de primejdie. A căzut jertfă gelosiei pline de ură a lui Robespierre, care l'a trimis pe eșafod. Dimpneună cu Mirabeau a fost cel mai remarcabil orator al revoluției. Incapabil de-a nutri ură, nici chiar dușmănie, patriot înflăcărat, dintre toți contemporanii săi a fost bărbatul care a întrunit cele mai multe calități, care se cer delă marii bărbați de stat.”¹⁾

„Robespierre a trebuit să urce și el scările eșafodului, pentru că s'a îndărătnicit să menție regimul teroarei, care îi îngăduia să satisfacă răsbunările sale personale...”²⁾

Acești doi fii ai revoluției trebuia să ajungă odată față în față. Și au ajuns.

„Un Danton, un Robespierre, produșele principale ale unei revoluții învingătoare, stau acum față în față și trebuie să-și dea seama cum vor să trăiască și să domniască împreună. Antipatia împrumutată, adâncă care separa pe acești doi bărbați se poate ușor închipui. Cu ce teamă de ură femeiască privea formula verde (Robespierre) la realitatea colosală (Danton) și cum înverzia tot mai mult! Realitatea încerca să nu gândească rău despre un produs principal al revoluției, deși, în fond, simția că acest produs principal nu

e alta decât un mare sac de vânt (wind-bag), umflat de aerul popularității. Nu un bărbat cu inima unui bărbat, ci un biet pedant incoruptibil, spasmodic, în loc de inimă cu o formulă logică; fătărind sinceritate, incoruptibil, amar, laș, — sec ca vântul de ost!”³⁾

Acuzat cu tradare, arestat, adus înaintea tribunalului revoluționar, Danton se apără împotriva tradării, împotriva acuzei că la 10 August ar fi rămas ascuns.

„Danton ascuns la 10 August? — strigă titanul cu voce stentorică. — Unde sunt oamenii cari au fost siliți să-l împingă pe Danton ca să se arete în ziua aceea. Unde sunt sufletele alese cari ar fi putut să-i împrumute curaj?”

Galeriile murmură. Glasul lui Danton stârnește simpatii. Președintele încearcă să asurziască glasul lui sunând mereu clopoțelul, protestând împotriva acestui fel de apărare.

„Ce-ți pasă ție cum mă apăr? Dreptul de-a mă osândi îți rămâne. Glasul unui om care își apără cinstea și viața are dreptul să începe glasul clopoțelului tău.”

Galeriile murmură din nou, simpatiile pentru acuzat cresc. Și Danton mai are două zile pentru a se apăra!

„Ce s'ar întâmpla dacă acest Danton ar rupe mrejele voastre? Un fir de păr îl mai ține împreună și ce zăpăceală s'ar naște dacă acuzatorii și judecătorii și-ar schimba locurile. — și istoria Franței ar lua altă întorsătură. Căci în Franța numai acest Danton mai este care ar putea încerca să guverneze Franța...”⁴⁾

Ședința se suspendă, însă. Acuzaților li-se ia dreptul de-a se apăra și sentința de condamnare se aduce hors des débats.

Danton moare pe eșafod. Ar fi putut să scape, fugind din Franța. Când, însă, prietini săși, aflând despre intențiile lui Robespierre de a-l jertfi, îl sfătuiau să fugă, el le răspunse cu amar:

„Fuir? Est-ce qu'on emporte la patrie avec la semelle de ses souliers?” Să fug? Dar poți duce pe pingelele ghetelor tale și țara ta?

Danton, Camille Desmoulins și ceilalți Dantonști au murit pe eșafod. „Când capetele lor au căzut, întâlnindu-se în coșul călăului, adevărații patrioți, răniți în inimă, au avut un singur strigăt sincer și desnădăjduit: Ați decapitat Franța!”⁵⁾

„După Dantonști rămân, pentru veșnicie, trei lucruri:

1. Au răsturnat tronul și au creat republica.
2. Au voit să salveze republica restabilind justiția.
3. N'au urit pe nimeni, iar ei între ei s'au iubit până la moarte...”⁶⁾

³⁾ Carlyle, The french Revolution, Vol. III, p. 300.

⁴⁾ Ibidem, p. 305.

⁵⁾ I. Michelet, Histoire de la Revolution française, Vol. VII, p. 199.

⁶⁾ Ibidem, p. 197.

¹⁾ A. Malet, L'époque contemporaine, p. 55.

²⁾ Ibidem, p. 101.

Din monografia

„României June”^{*)}.

De Ion Grămadă.

Motto: „Altarul de jertfă al națiunii și
fim, și sufletul neamului nostru”.
(Imnul studenților, de G. Coșbuc.)

Viena, mai înainte capitala unei monarhii unitare, în care trăiau la un loc peste trei milioane de Români, a fost până la începutul erei dualiste — și este chiar și de atunci încoace — cel mai de frunte centru de cultură apuseană pentru Românii de sub sceptrul habsburgic. Din timpuri vechi întâlnim în ambele universități rudolfine și în ale altor școli înalte din acest oraș, nume românești, cari mai târziu au strălucit în țările lor.

Un Petru Maior și un Gh. Șincai au urmat la institutul Sfintei Barbara pe la 1780, un Gh. Lazar ia în 1805 parte la apărarea Vienei în contra lui Napoleon, iar mai târziu unul din frații Hurmuzachi, student, se luptă pe baricade alături cu colegii săi germani împotriva oștilor împărătești. În liceul Theresian ilustrul elev T. Maiorescu face cinste neamului nostru prin talentele sale strălucite, și câți alții, ale căror nume au rămas necunoscute!

Dar toți acești studenți trăiau răslețiți, nevând o organizație, o societate în sinul căreia să se întâlnească în orele libere. La Pesta o astfel de societate studentescă, cu numele „Petru Maior”, se înjghebase încă din 1862, adunându-i pe toți studenții români rătăciți în acel ocean străin. Exemplului acestuia îi urmau prin 1864 și studenții români din Viena, cari formară nu atât o societate în toată forma, ci mai degrabă un club social-literar fără statute, și nerecunoscut de guvern până în anul 1868, când fu transformat în „Societatea științifică și literară”, din care a răsărit, ca Eva din coasta lui Adam, „România”, mai numeroasă, mai activă și prin urmare cu mai mult drept la existență. Tot cam pe atunci se înființă la Graț „Românismul”, la Berlin „Familia”, iar ceva mai târziu în Paris „Uniunea Românilor”.

În loc ca cele două societăți din Viena să trăiască în pace și în armonie, ele se îndușmăneau necontenit, așa că bunul Român bucovinean Alecu Hurmuzachi împreună cu acei studenți cari formau așa umitul „Club al indiferenților” stăruiră pentru fuzionarea celor două societăți în una nouă, cu numele „România Jună”, un adevărat azil pentru studenții români.

Căci ce este mai natural, decât, ca tânărul ce și-a părăsit vatra părintească, pentru ca după un timp mai lung sau mai scurt să și-o poată apăra cu iubire, cu abnegațiune de sine și cu înțelepciune, să și afle în oceanul lumii și un „Cap al bune speranțe”, unde după lupte cu valorile tunătoare, să aibă repaos, izvor de recreare și întărire nouă, spre a întreprinde cu puteri proaspăt călătorie ce și-a propus-o? — Astfel societatea academică „România Jună” purceasă din unirea celor două societăți, a fost, este și va fi o insulă în ocean, o oază în pustie pentru tinerii călători, cari ca și albinele merg să adune miere de prin flori străine, ca întorcându-se apoi acasă din fagurii lor să îndulcească neamul cel amărit.

Pentru prima dată rupt dela sinul părinților, din cercul neamurilor, amicilor și cunoscuților, și aruncat în mijlocul unei lumi nouă, plină de bucurii, dar nici de cum liberă de răutate și de corupțiune, departe de ori ce ajutor și mângâiere și fără oarecare îndegere binevoitoare pe calea sa, adese linsit de mijloace, sărman, ar putea oare junele student începe și continua cariera sa fără pricină și fără nici o scădere, dacă nu l'ar îmbrățișa inimi frățești cu iubire și prietenie, dacă unul mai expert nu l'ar îndatina cu mizeriile traiului lumesc, și n'ar afla încurajare, împintinare și sucurs? Iubirea colegială o înlocuiește între străini pe cea părintească, sfatul și exemplul unui frate și amic înlocuiește paza și entronia părinților, și iată că cu timpul din june dependent și povățuit, studentul devine bărbat independent și matur.

Deosebit de frumos descrie Mihai Teliman, regretatul foiletonist bucovinean, suferințele ce le-a îndurat în Viena, suferinți caracteristice

pentru toți tinerii noștri crescuți în atmosferă străină.

„Eram fericit, pentru că eram tânăr. Fruntea purtam cu sumeția tinereții, mândria floarei nehibzuirii vlăstărei, care nu știe că vin și brumi...”

Eram tânăr...

Aveam conștiință națională?... Nu; inimă numai. Crescut sub influențe diametral opuse genului românesc, îmi rămăseră numai amintirile casei părintești...

...M'am dus. M'am dus și capul cu via-i memorie-mi era plin de toată istoria lumii; știam sine-i Frideric Barbarosa, cunoșteam de rostul versuri din cântecul Nibelungilor, fraze goale din mulți autori... germani imprimate memoriei mele prin silă, cunoșteam castelele de pe malurile rîului Rhin; cunoșteam câmpiile Andaluziei mai bine decât cuibul nașterii, cunoșteam seriile regilor ce au domnit cu aviditate și cunoșteam și mai bine pe acei rari bărbați înălțați pe tronuri la a căror activitate s'au legat și fapte bune; știam toate, eram cosmopolit perfect, dar nu știam cine sunt.

M'am dus și m'am tot dus. Și în Putna zăreau oasele lui Ștefan cel Mare și eu m'am dus și nu știam că zac. Și m'am dus și nu știam, că coastele de oțel ale ruinei din Suceava sunt coaste românești; și m'am dus și nu știam că la Vama „Stălpul lui Vedă” și azi e spaima Tătarilor; m'am dus fără dragoste de țara mea și cu mai puțină geografie de cum o are puiul de vultur ce își părăsește cuibul de pe goala stâncă. Și am sosit în Viena bloc eratic în ocean străin... și abia acum între milioanele de oameni am simțit că sunt singur. Pricepeam graiul cel vorbesc valorile ce mă încunjurau, însă el era străin și inima mea vădană a rămas.”

(Teliman amintește apoi despre o vizită făcută coloniei cehe din Viena: „Suntem străini și între străini înveți a fi al tău. Hai cu noi! Viena milioane numără de nemți, dar noi ceții avem locul nostru de întâlnire, localul nostru, unde fiecare suflare de a noastră aruncată în acest ocean își poate auzi graiul și afla mângâierea depărtatei vetre părintești.”

Și m'am dus cu ei și am aflat colonia cehe adunată la masă în birtul lui Vrehlicki, patriot și el din câmpiile coroanei boheme. Au început a cânta la mijlocul mesei între pocale. Au cântat cântecul: Kde domor moy? (Unde-i vatra mea?) și la ultima strofă s'au rădicat toți cu un sfânt entuziasm și au jurat a muri pentru limba și țara lor. Și atunci am primit și eu botezul conștiinței naționale... Și-am înviat din morți. Ceea ce Cehii au răsădit în impresionabila mea inimă, a cultivat „România Jună” mai departe.

Și m'am întors în patrie, din Saul un Paul.¹⁾ p. 15—17.

Faptul acesta și multe alte de cari n'avem stire ne dovedește că mulți tineri români sosiți la Viena abia în „R. Jună” au început a deprinde limba românească și de aceea să nu ne mirăm că de câteva ori s'au declamat la ședintele literare poezii germane și că unii au scris în această limbă și petiții pentru primirea lor în societate...

Când tinerilor noștri din țările subjugate li vorbesc românește în copilărie numai doicele lor, iar ca juni învăță iubirea de patrie și de pomor din frazele demagogilor, în loc să iee pildă din faptele fruntașilor naționali, și când sentimentul filantropiei li-se sădește în inimă prin trufia celor avuți, atunci o astfel de societate ca România Jună, în care se cristalizează caracterele, se oțelește sentimentul național, se șterge egoismul, se desvoltă înțelegerea pentru interese comune, se largesc cunoștințele literare, se disciplinează și cresc bărbați cu abnegație, o institut românesc prin excelență, o adevărată școală a limbei și literaturii naționale, în care, — de multe ori sub privirea rece și bănuitoare a comisarului politienesc — se vorbește, se scrie și se discută românește, iar viitorii deputați naționali deprind dialectica și verva parlamentară.

Până la înființarea celei dintâi societăți de studenți români în Viena, odăile lor strănte, mansardele umede și friguroase în cari nenumărați tineri români și-au depănat cei patru ani de viață academică, au fost tot atâtea lăcașuri, în

ari literatură și cultura națională aflară cei mai inceri și mai înflăcărați învățăcei.

Privită din aceste puncte de vedere „România Jună” trece peste cadrele unei simple societăți academice, ea e o instituție națională, iar istoria ei, împreună cu a celorlalte două societăți anterioare, e oglinda fidelă a tuturor frământărilor politice, culturale și literare din țările românești; din această cauză, și fiindcă inimile tinerimei universitare române din cele trei societăți aproape 50 de ani de-a rândul s'au repercutat toate luptele de acasă, fiindcă acești studenți au resădit la toate bucuriile neamului românesc și au plâns pe urma tuturor întristărilor ce au trecut peste poporul nostru, o această monografie istorică și un capitol de istorie românească mai nouă, care s'a zămislit pe pământul străin.

Din pietate pentru înaintașii noștri am atins în treacăt, ca un fel de introducere, și istoria celorlalte două societăți anterioare: „Societatea științifică și literară” și soc. „România”, cari după fuzionare au dăruit „R. June” toată averea lor.

O monografie istorică a „României June” se impunea. Încă din 1895 — de când societatea noastră imitând pe celelalte societăți străine, și-a luat insigniile roșu, galbăn albastru), — cu ocazia pregătirilor pentru jubileul de 25 de ani, „R. Jună” l'a fost însărcinat pe d. Al Vaidă-Voevod cu compunerea istoricului societății. Neapărând almanahul literar, n'a apărut nici monografia istorică. De atunci a fost mereu amânată până în 1909, când d. Vespasian Paulincu, împreună cu pâr. Dr. Virgil Cioban care a oferit un premiu de 40 coroane pentru cel ce va scrie acest istoric, apoi în anul următor d. Ștefan Mărcuș, și-a adus iarăși aminte de proiectul din 1895, însărcinându-l înainte de un an pe subsemnatul cu scrierea acestei monografii. La apelurile noastre trimise membrilor emeritați și onorari ai societății, ca să ne trimită amintiri, acte, rapoarte anuale ș. a. pentru compunerea istoricului „R. June”, nu ni-au răspuns decât dnii: Dr. Ilariu Pușcariu (Sibiu), Dr. Hângănuți (Prundul Bărgăului) prof. univ. Dr. I. Urban Jurnik (Praga), Andrei Bărcănuș (Sibiu), T. V. Stefanelli (Cernăuți) și Vasile Halip din Iliești. Ceilalți dni, dacă vor afla unele lacune, să nu se supere; nu e vina noastră, e a dlor, cari n'au aflat de bine să ne învrednicească nici măcar de un răspuns.

Vor fi însă mulți și d. aceia cari vor pretinde să li-se amintească numele și cel mai neînsemnat bine ce l'au făcut societății. De li-am fi împlinit dorința, ar fi eșit un pomelnic de nume obscure, bun pentru o liturghie ca să li-se cânte „vecinica lor amintire”, nu însă pentru o monografie istorică serioasă menită nu numai pentru foștii și actuali membri, ci și pentru publicul mare, care nu face parte din societate.

Din noianul de acte și notițe prăfuite, din vrafal proceselor verbale și ale rapoartelor anuale se desfac numai figurile puținilor membri, cari merită să fie trecuți posterității; toți ceilalți fiind priviți din depărtare, prin prizma nepărtinitoare și adevărată a istoriei, dispar, ei nu sunt pentru societate „piatra din unghiu” ci cărămizile mici și mari cu cari se zidește o clădire.

Nu vom pomeni nici neînțelegerile dintre difriti membri, căci nu ne interesează, și de aceea aci domni cărora li plac astfel de distracții, înzădar le vor căuta în această carte, căci nu le vor afla menționate. Astăzi toate aceste mici „inimicții” împreună cu „reglementările” unor membri dârji, cu dojanalele protocolare, sau cu expulzările „cum infamia” din sânul societății, — cu toată rigoarea și seriozitatea ce li-s'au atribuit pe vremuri — îți provoacă numai un zâmbet de milă, nimic nu mai poți salva pentru posteritate, căci nu mai pasionează pe nime. Cei ce au suferit însă ne vor fi mulțumitori că-i dăm uitării, ca și luptele „opozitivei”, numită pe vremuri „gâștele de pe Capitol”, pentru că uneori trozia societatea din leșin.

Studenților de acum însă și celor cari vor fi mai târziu membri „R. June”, cartea aceasta cu faptele antecesorilor lor, să li fie un necontenit imbold la muncă cinstită și desinteresată pentru neam, pentru țară și pentru limbă, având vecinic în vedere că timpurile viitoare sunt cuprinse în cel prezent, ca pădurea de stejari în sămburile de ghindă.”

*) Care va apare la începutul anului acestuia.

1) Mihai Teliman, Foiletoane, Suceava 1906,

Cronică literară.

Cum s'a stricat limba românească?

De Dr. Al. Tălășescu.

(Urmare).

Este dar învederat că limba nu se poate fixa decât la popoarele știutoare de carte în limba lor națională și numai la popoarele cari au o cultură națională unitară. În Transilvania și Ungaria viețuiesc peste trei milioane de Români, adică aproape tot atâți câți ar reveni pe Muntenia sau Moldova, dacă din nefericire aceste țări ar exista și azi în stare neunită. Acoasta ar legitima pe poporul ardelean să fie și el considerat de factor cultural național tot atât de însemnat precum este în mod izolat cel muntean, sau cel moldovean, mai cu seamă că găsim mai mulți români ungureni știutori de carte decât români în Regat, cu toată autonomia lor de secole și independență unitară de cinciseci de ani.

Cu toate acestea limba românească n'a putut fi fixată până acum nici dincoace, nici dincolo de Carpați pentru două motive hotărâtoare:

a) În părțile în care Românii stau sub dominațiune politică străină n'au încetat atentatele de desnaționalizare dirijate în contra limbii române, mai cu seamă acolo unde dominațiunea străină se întinde și asupra bisericeii și pentru că conducătorii poporului, preoții, învățătorii și fruntașii satelor nu și-au dat seamă de importanța culturii limbii în conservarea naționalității ei și s'au mărginit a propaga numai cultivarea religiei. Rezultatul cultivării numai al religiei îl vedem că în Ungaria se cere episcopatul ortodox-ungur, în Bucovina unul rutean, pentru înmormântarea spre veșnicie alor sute de mii de români cari și-au pierdut limba, iar în Basarabia furia de sngrumare a graiului românesc în biserici și școli durează de un secol, în timpul care toți boierii români, toată inteligența română s'a rusificat și poporul a rămas fără conducători conaționali.

b) În România limba nu s'a putut fixa pentru că a fost așa de mult de măturat din gunoarele limbii, venite de peste Balcani și mai este și azi; pentru că limba Moldovenească cu provincialismele ei pline de slavisme nu s'a generalizat încă în întreg Regatul. Unirea principatelor n'a putut aduce nici poporul în contact intim pe întreaga întindere a țării ca să și poată comunica reciproc întregul vocabular, care nu le este comun. Această comunicare se face însă prin școală, prin literatură, mai ales prin ziare. Analfabeții fiind însă încă în mare procent în țară, mai ales printre femei, unificarea sau mai bine zis fixarea limbii este departe de a fi săvârșită chiar și în Regat.

Este adevărat că literații caută să fixeze limba și acest curent de fixare a limbii prin literatură a trecut și Carpații, și dacă conducătorii neamului românesc din Ungaria vorbesc încă rău românește, mulți din ei scriu însă bine și aceasta pentru cei cari citează este un enorm bine; dar cu toate că limba vie nu se propagă prin scris, ci prin graiu, totuși scrierea poate fi tradusă în graiu și poate determina un mare avânt în cultivarea și fixarea limbii.

Pentru că bine trebuie să înțelegem: nu este voie ca limba să fie fixată pe baze greșite, adică ceiace se chiamă limbă literară trebuie să fie limbă românească, cât de curată, cât de bogată și cât de nuanțată, întocmai precum un tablou artistic delectează prin multicoloritul, nuanțele și tonurile sale ochiul deprins, sau precum vocea muzicală încântă urechia și întregul nostru su-

flet prin accente armonioase. Limba trebuie să fie o comoară, și încă o comoară sfântă.

Cărturarii români din mijlocul secolului trecut dorind a fixa limba purificată de neologismele grecești, aduse de fanarioți, de cuvintele slave bisericești și de cele ungurești au constatat că ea rămâne săracă dacă nu vor înlocui ceiace-i de aruncat. Cărturarii ardeleni pătrunși mai adânc de firea latină a limbii noastre, mai ales cei cari își făcuseră studiile la Roma, au căutat să curețe limba în părțile în care ea a fost mai mult alterată, în cărțile bisericești. În același timp ei au stabilit o ortografie etimologică cam grea pentru un popor analfabet, cum era și încă este cel românesc, dar ea avea un ideal căutat în trecutul nostru românesc.

Nemulțumiți numai cu cuvântul românesc de origine latină *suflet*, ei au tradus *duhul* în *spirit*, iar *veacul* în *secol* și *veșnicia* în *eternitate*. Negreșit că n'au putut păstra cuvintele ca *leat*, *soroc*, *letopisiti* (cum zice și azi ziarul „Adevărul”), *norod*, *bogdaprosti*, *blogoslovenie* și atâtea sute la fel.

Limba, la începutul secolului XIX-lea, în țările românești era atât de infectată de incurșiuni din fanar, că nu era de mirare că Academia Română numai decât la înființarea ei s'a ocupat de curățirea ei. De mirare este că d. Lahovary nu recunoaște Academiei noastre acest rol pe când în prima linie ea are datoria de a cultiva și conserva limba românească.

Iată două cuvinte de mare preț, dintre cari pentru d. Lahovary numai cel din urmă are valoare cu restricțiunea, să nu ieșim din casă ci să o purtăm în spinare. D-sa a uitat că noi nu suntem meci și chiar melcul își părăsește casa când îi este prea strimț și din înșeași balele sale își construiește una mai largă, mai primitoare de progres.

Am arătat împreună cu d. Xenopol că slavismele au intrat în limba noastră pe două căi: cu *sila*, adică prin siluire și cu *voia* prin bună primire, sau cum ar zice un ignorant al dlui Lahovary, prin *violenta* și prin *acceptare*. Cuvintele cari n'au fost bine primite n'au putut omori pe cele străvechi și au rămas timp de veacuri lungi dublate (să fiu iertat că nu zic *îndoite*, deoarece a *îndoi* are și un alt înțeles mai material.) Așa dar multe din slavisme au rămas în limba noastră până în ziua de azi în forma lor primitivă aspră precum este: *stîrnesc*, *zămislesc*, *desnădăjduiesc*, *blagovestenie*, *săvîrșesc*, *slugă*, *slujnică*, *vîrstnic*, *nevîrstnic*, și alte multe asemenea, pe când cele primite de bună voie, ca o urmare a unor trebuințe ale timpului au căpătat deodată cu naturalizarea lor și o altă formă, mai elegantă, mai elastică, mai *mlădioasă* în conformitate cu geniul limbii române. Ce deosebire este între aceste două fraze: „*Blagoslovește Stăpâne pe norodul tău și Primește dragă iubirea mea!*” Amândouă sunt construite din cuvinte de origină slavă, dar de voi zice: „*Binecuvîntează Doamne pe poporul tău!* și: „*acceptă dragă*) amorul meu!*” negreșit că partea sufletească a frazelor își schimbă numai decât valoarea în avantajul cuvintelor „*binecuvîntare*”, „*iubire*” și „*primire*.”

Toate încercările de purificare ale limbii, cari n'au avut în vedere cerințele dezvoltării naturale ale limbii noastre pe calea frumosului, ci numai pentru simplul motiv că cuvântul învinuit e de origine slavă, au căzut dela sine. Nu s'a putut slaviza limba noastră în 800 de ani, cu atât mai puțin se putea ea latiniza din limba latină moartă în părțile ei unde viețuia într'însa focul sacru al românismului viu.

Această latinizare n'a putut reuși din cauză că limba clasică latină, pe care o cultivau scriitorii Români și o vorbea numai o clasă de oameni suprapusă, se deosebea așa de mult de limba poporului, din care se născu limba noastră în Dacia.

*) N'avem cuvânt corespunzător de origine românească.

încât ea era neînțeleasă de popor. Așa că și fără intervenirea dlui Lahovary poporul român de azi, ca și cel de acum 1800 ani, n'a putut să primească inoculări cu sufletele hibride, ci numai cu sânge din sânge productiv, așa că neologismele noastre luate din limbile *neolatine* culte sunt cerințe firești ale limbii, pe care chiar d. Lahovary o caracterizează ca pe un organism viu.

Limba latină e o limbă moartă, ea nu poate alimenta necesitățile de viață ale limbii noastre cu toate că ea ne este limba r. amă. Organismul mort are suflet rece, o aminare numai, el nu mai poate produce. O picătură de sânge dela un cadavru e otravă pentru sângele chiar al copilului săn. Dar dacă există în o familie un membru a-nemic să-i împrumutăm sânge dela o rudă apropiată aflătoare în stare de sănătate exuberantă și nu dela un cadavru. Sau dacă voim să albeim, nu luăm coaja de trunchiu bătrîn, putred și mlădiță tină de inoculat.

Astfel limba latină nu poate fi destoinică să a scrie de isvor de graiu decât cel mult pentru expresiuni tehnice pe terenul științelor și în special pe cel juridic, în care Românii erau foarte distinși și fiindcă aceste cuvinte tehnice sunt ca niște figuri maestrice din marmură fină, sau turnate în bronz rigid, fără suflet propriu zis.

Din aceste motive prea firești în scrierile de cuvinte pentru complectarea și nuanțarea limbii trebuie adresate limbilor surori neolatine, cari prin atâtea opere literare și științifice neolatine încă din veacurile trecute și-au înc. plinit fixarea limbii lor. Același lucru îl făc și Slavii, cari aflându-se subjugaji de turci, sau de ungari, au rămas îndărăt cu cultivarea și fixarea limbii lor. Bulgarii și Sârbii se adresează pentru împrumuturi de cuvinte limbii ruse, iar Croații și Slovaci limbii Cehe ca limbilor mai culte și mai bogate, eliminând turcismele și maghiarismele din limba lor de ieri. Se feresc însă de limba veche slavonă, care nu are nuanțele timpului modern și fiind ea latina noastră o limbă moartă.

Dacă luăm la spicuire studiul dlui Lahovary, găsim că aproape singura valoare a acelei scrieri este stilul dsale decorat de neologisme bine întrobunțate. Pentru că să pun în evidență principiul că nime n'are voie să canonizească pe altul pentru același păcat de care suferă și dîrîul, am spicuit puțin în textul studiului dlui Lahovary și am constatat că în cele 90 de pagini se repetă de nenumărate ori peste 100 de neologisme în contra cărora singur face procese de inquisitor.

Imi cer voie dela cititori să reproduc aici măcar odată cele mai principale neologisme pe cari după părerea susținută tot aici de d-sa, ar fi trebuit să le exprime prin alte cuvinte scoase din ceasloave: Pag. 3: *violenta*, *manifestanți*, *categorie*, *representație*, *organizare*, *fond*, *piecă*, *amator*, *celebrăm*. Pag. 4: *ofensă*, *imaginar*, *transforma*. Pag. 5: *insipid*, *nefast*, *pasiune*. Pag. 6: *pedant*, *ignorant*, *concepție*, *instrucție*. Pag. 7: *expresivă*, *reacțiune*, *elită*, *locuțiune*, *legitim*. Pag. 8: *inevitabilă*, *superior*. Pag. 9: *fundamental*, *uz*, *atribuțiune*. Pag. 10: *a legifera*, *complexă*, *artificială*, *preconcepțit*, *regenerare*. Pag. 11: *fisionomie*. Pag. 12: *noțiune*, *patrimoniu*, *educațiune*, *cultură*, *indicată*. Pag. 13: *infiltrație*, *inundație*, *invaziune*, *profesor*, *severitate*, *vicios*, *corect*. Pag. 14: *crispațiune*, *intensivă*, *exclamație*, *infectând*. Pag. 15: *extraordinar*, *elimina*, *transmise*, *purifice*, *experiențe*. Pag. 16: *epurațiune*, *ameliorațiune*. Pag. 18: *alterat*, *a c. testa*, *relațiune*, *contact*. Pag. 19: *a afirma*, *mî oritate*. Pag. 20: *afecțiune*. Pag. 22: *coincidență*. Pag. 25: *extirpare*. Pag. 26: *purități*. Pag. 27: *grațios*. Pag. 31: *extravagant*, *representativ*. Pag. 34: *inopertun*. Pag. 35: *mentalitate*. Pag. 36: *specimen*. Pag. 37: *contemporan*. Pag. 38: *sintetizează*, *concretizează*, *fantasie*. Pag. 46: *determinat*. Pag. 52: *a deriva*. Pag. 54: *tonalitate*, *contrast*, *nuanță*, *trivial*, *vulgar*. Pag. 57: *inversiune*. Pag. 60:

Ce poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

 O garnitură frumoasă
de piele englezească!

Unde se poate cumpăra?

Cumpărătorilor vrednici de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și odăi pentru intelegință. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

La fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

inerent. Pag. 87: bufonerii. Pag. 75: pitoresc. Pag. 76: citațiune. Pag. 83: profanațiune, coruptoare, revoltă. Pag. 90: compositiune ș.a.

Scăderea numărului neologismelor în raport cu creșterea numărului paginelor este datorită că n'am voit să repet aici același cuvânt care în realitate este foarte des repetat în textul dlui Lahovary.

Eu nu-i aduc invinuire pentru aceste cuvinte cari după mine sunt la locul lor, dar pe cari d. Lahovary nu le admite și altora, ba pentru această greșală inchipuită îi tratează de *ignoranți, pedanți, fabricanți de limba Volapük*. etc. Voiesc să constat că d. Lahovary nu este în stare să scrie o critică literară fără a se folosi de o sumă relativ respectabilă de neologisme, care ajungea la un număr colosal dacă volumul scrierii ar fi fost mai mare.

(Va urma.)

Chestiunea românească din Turcia.

În politica externă a României, chestiunea macedo-română a jucat desigur un rol însemnat, dacă ar fi să judecăm după numărul și gravitatea conflictelor ce a provocat. Dacă ar fi să considerăm cineva realitatea și să pătrundă adevărul, atunci cauza națională a Românilor macedoneni apare sub o lumină foarte tristă.

Au cei drept vremuri mai bune, cari au permis oarecari succese, dar acestea sunt așa de neînsemnate față de progresele pe cari Grecii le fac pe socoteala elementului românesc, încât nu merită să fie cântate.

Intotdeauna împrejurările au fost favorabile cauzei românești din Turcia, iar dacă nu s'a putut profita, cauza n'a fost decât lipsa unor elemente cu chemare de conducere pe de o parte, și lipsa unor mase luminate de condus pe de alta. Mai ales astăzi lupta care se duce nu-i luptă de rasă, de neam la neam, nici luptă de idei și de program între un grup și altul. Este o luptă de ură și persecuție între individ și individ, o luptă de nimicire și distrugere între aceia cari au împreună aceeași datorie, datoria sacră de a jertfi orice energie numai în folosul intereselor naționale.

Astfel în timpul din urmă a făcut ieșire d. G. Murnu, un element de valoare necontestată. A fost destul ca să manifeste oarecari idei contrarii de credință și convingerea altora, pentru ca aceștia să arunce chiar la adresa familiei sale cele mai josnice insulte. Or, toată lumea știe că familia Murnu a fost pururea însuflețită de cele mai nobile sentimente, dovedind cu fapte iubirea de neam și patrie. Tatăl său, preotul I. Murnu, a reprezentat în capitala Ungariei timp de aproape treizeci de ani interesele coloniei macedo-române. Amintirea trecutului glorios al acestei colonii istorice, găsisse un adăpost strălucit în casa acestui mult venerat părinte, care n'a cruțat nici o jertfă pentru instrucția și educația națională a copiilor.

Liberal e cineva să critice atitudinea și programul dlui Murnu, argumentele și chiar simpatiile și antipatiile sale, dar să pue în cumpănă oănuelii sentimentele familiei sale întregi, este o procedură pornită dintr'o patimă sălbaecă, care în nenorocire formează nota caracteristică din întreaga mișcare.

Într'o atmosferă așa de încărcată și de viată, în care insultele și intrigele țin loc de programe și de steaguri, de sigur că nu poate rodi n' un spor nici un fel de muncă.

Cele mai arzătoare probleme, de a căror desegare atârnă viața unui popor, sunt lăsate în

părăsire, iar când sunt aduse în discuție, stârnesc atâtea furtuni de patimi și de animozități, încât fac imposibil triumful dreptei judecăți.

Astfel este chestiunea religioasă. Unii vorbesc de schismă, alții de împăcare cu patriarhul. Și toate acestea când? Când patriarhul a dovedit cu pumnale și gloanțe că urmărește să stingă viața Românilor, când copiii noștri rămân nebotezați, iar morții neîngropați, când căsătoriile Românilor sunt anulate de arhierii greci, când fiecare preot și partizan român a fost personal afurisit, când biserici și paraclisuri, case și chiar sate întregi au fost incendiate de bandele fanarului.

Astăzi, prin urmare, nu mai poate fi vorba de schismă, deoarece suntem schismatici de mult cu atât mai puțin de împăcare, deoarece ne facem ridicoli.

Mai sunt alții cari susțin înființarea unei biserici autocefale sub autoritatea spirituală a unui cap religios ortodox din afară. De sigur că această soluție ar fi cea mai bună. Are însă un mare neajuns, că nu-i posibilă.

În sfârșit mai sunt alții, pentru ideea unirei. Era o vreme când această idee părea la mulți un spectru. Dacă luăm în vedere însă actuala situație, care a devenit așa de ticăloasă încât multă lume din popor strigă, că preferă un mitropolit turec decât un arhieriu grec, atunci nu trebuie să ne mirăm că ideea unirei este luată de unii în serioasă considerație, pentru că este cu mult preferabilă situației detestabile de astăzi și pentru că este foarte ușor de realizat. Sub scutul unirei putem avea o mișcare organizată, un element disciplinat, școale și biserici ca lumea. Putem deveni în curând o forță reală, iar nu pe hârtie simplă. Se vor îndepărta de pe capul chestiunii multe nenorociri, între cari mai ales influența nenorocită a meschinilor și intrigilor din afară. Tinerimea noastră înzestrată cu educație solidă, ar deveni un izvor de energii armonizate, cu folos real pentru cultura și civilizația neamului.

Argumentele contrarii se cunosc de mult. Le cunoaște toată lumea. Nu trebuie însă perlat din vedere un lucru. Pe când biserica ortodoxă a fost în țară un izvor de viață și de renaștere națională, pentru elementul românesc din Peninsula Balcanică a fost o calamitate națională. Explicația e ușoară. În România biserica a fost condusă de patrioți români, în Macedonia de fanaticii greci. Aici în țară mitropoliții au fost în fruntea tuturor mișcărilor naționale, în Macedonia episcopii greci cu patriarhul în cap au fost și sunt în fruntea tuturor mișcărilor, cari țintesc distrugerea elementului românesc.

Pe lângă aceeași partizanii noștri sunt așa de încercați, încât nu e nici o teamă de a pierde vreunul. Din contra, pot fi multe șanse de a câștiga noi elemente.

Nu susținem că biserica unită e singura soluție, căci nu emitem o sentință, emitem o părere. Să se convoace un mare congres național, să se discute toate părerile și hotărârea luată va fi de sigur cea mai autorizată, cea mai legitimă, iar pentru a fi cea mai bună trebuie să fie cea mai practică, căci orice întârziere devine fatală.

O altă problemă este chestiunea învățământului.

Accasta a fost cea mai slabă parte din acțiunea propagandei românești din Macedonia. S'a făcut politică, gălăgii, tot ce poțtești, dar cultură serioasă română prea puțin. Or, se știe că trezirea tuturor popoarelor la conștiința națională se datorește în prima linie culturai și educației predate în școli. Înființarea unei tipografii prețuște în trecutului unui popor mai mult decât o victorie pe câmpul de luptă. Editarea de cărți pentru popor, organizarea de conferințe populare, de coruri muzicale și de toate binefacerile activi-

tății extrașcolare, strălucesc prin absența lor în programul propagandei noastre naționale.

Și ar fi încă multe de zis, dar e de prisos. Totul depinde dela cei prin cari sunt reprezentate interesele românești din Macedonia, punând pe ambițiunea și sentimentele personale mai puțin preț decât au pus până acum, având marea misiune de a se ocupa în liniște cu inaugurarea unei munci pozitive, de construcție și de înălțare, cu înfăptuirea de idei și de programe, cari să corespundă nevoilor mari cari se simt și evenimentelor grave, cari se desfășoară la fața locului, spre binele neamului și lauda lor.

(Noua Revistă Română) Ion D. Arginteanu.

Amintiri plăcute.

De Spiridon Carpus.

Iasi, 1 Ianuarie 1912.

Amintirile s'aștern pe frunți bătrine. Se aștern totuși, nu cu aceeași putere de evocare, nu cu reîmprospătarea unor energii pierdute, izvor ele înșile de viață, se aștern amintirile și pe frunți mai tinere. Din ele însă culegi numai nota glumeașă, clipa de bucurie, momentul de înduioșare pioasă, când cine știe ce desamăgire prezintă te chiamă spre trecut.

O amintire e un ser. Totdeauna în ciasul amintirilor înviate, te simți mai aproape de tine, mai puternic, năzuiești mai mult, frîngi cătușe umilitoare, iubești, te înduioșezi, crezi urăști mai intens. Urăști? Natural; câte patimi n'ar adormi pe vecie, câte vorbe și atitudini cari odată și-au ridicat în suflet valuri de mânie nu s'ar risipi ca întunericul în lumină, dacă amintirea reîmprospătată n'ar veni mereu să îți frământa fărîma vieții trăite. De-i omul bun, o uită iarăși, o grămădește cu ciudă în fund de tot, dincolo de viață, o nimicește; de-i omul rău, și-i rău omul, o lasă cât mai aproape de dânsul, o molfăie în gură, o scupă în față, o schimbă în scut de luptă.

Amintirea mea e plăcută. E o amintire de școală. Cine nu știe să povestească ore întregi, zile, săptămâni, întâmplări plăcute de școală? O lume întreagă coborită în cuprinsul unei săli de curs gimnazial, un potop de tulburări sufletești, unele grozave deși opreau respirația, altele fericite — toate grămădite în banca cutare, rîndul cutare, în dosul cutărui coleg. Fiecare simte că și-a lăsat din viața lui de elev în colțișorul cela de bancă, pe lângă iscălitura numelui săpat în cuțitaș, o păticeică duioasă din cei mai plăcuți ani de copilărie și adolescență.

Ora de germană! N'am s'o uit nici când voi fi ministru — știi că atunci se uită trecutul mai ales —; bine, nici când voi fi ministru n'am să uit ora de germană!

— Dl cutare! Tradu mata — făceam Faust cu comentarii!

— Habe nun ach! Philosophie
Juristerei und Medizin

Und, leider! auch Theologie

Durchaus studiert mit heissen Bemühn.

— Destul, atât; tradu mata.

— Habe nun durchaus studiert mit heissen Bemübn — Am studiat din fir în păr cu multă rîvnă — Philosophie, juristerei etc. etc... und leider auch Theologie... și vai și Teologia...

— Așșaa; foarte bine. Spune-mi mata acum cum ai zice în nemțește: Eu ași fi venit dacă eram să fiu când voi fi părut să nu fi lovit...

— Ich... ich...

— Ia sama; aici întrebunțez mai mult ca perfectul conjunctivului; substantivul îl acorzi, știi, cu genitivul participiului activ perifrastic pasiv...

Dacă voiești să-ți cumperi ghetete solide și bune, pălării, albituri și mânuși moderne, cu preț moderat, atunci adresează-te numai la prăvălia cea mai mare din Bihor alui

Mannhardt Jenő mai înainte **Leitner Lázár**, Nagyvárad, Zöldfa-utca Nr. 13.
Cine ne pârțnește pe noi și noi îl pârțnim!

— Da, da, știu. Ich... ich... și peste ich nu puteam trece să mă picuri!

Nu pricepeam pentru ce atâtea vorbe întortocheate cu rea voință într-o prăpădită de frază? Nu putea să zică?: Eu sunt vesel sau după clasicul aforism al suplinitorului de latină: Omul sănătos este fericit; cu sunt sănătos! — Am risă săptate zile încheiate de fericirea măturisită a bunului nostru suplinitor de latină.

D'apoi ora de Matematici! Cum uram eu matematicile numai unul Dumnezeu mă știe; aș fi fost în stare să organizez un complot contra tuturor profesorilor de matematici; să-i extermin; ori eu, ori ei; din două, una!

Netăgăduit, erau și altfel ca ceilalți profesori. Nați, slabi, cu cioc sau barbișon, tuberculoși, cu cinci cute mari în față — două lângă nas, două în mijlocul obrazului și una mare, colosală, spăimântătoare pe orizontala frunței. — Căleau grav, larg de tot, miroseau urit a tutun sau tabac, pielea corpului le era rece ca de șopărlă, mai aveau doi ani și șase luni până la pensie, rideau numai în două împrejurări — când puneau 1 și înaintea fiecărei vacanții, în ajun, sara, când toți băeții, ca să'l mai potolim, îi ofeream un buchet de flori, o călimară de bronz, un „Labor-Virtus” sau alte obiecte alegorice.

Venea sfârșitul anului, eram în plin Iunie și eu tot nu mai puteam parveni să trec peste media 4.85 la matematici. Mă zvărecoleam „ca șarpele”, vorba profesorului de istorie, până ce căștam un 6 ca să pot promova. Și să nu credeți că nu știam, că nu'mi dădeam silință; la naiba, aveam și eu ambiția mea, în văștam cu conștiință. Nu puteam însă înțelege o iotă. Mi-se păreau matematicile ca niște sperietori pentru elevi, niște împerecheri de linii, unghiuri și formule cari se potriveau cum trebuie pentru că așa voia dl profesor, pentru că așa seria în carte!

Străbătusem totuși cei opt ani de liceu fără să corijez la matematici. Deși nu's țigan, în clasa opta, tocmai la mal, am căzut la Cosmografie. Și să vedeți cum. După programul și după obiceiul profesorului unde urmasem liceul, cosmografia nu se făcea. N'o învățasem nici eu. Dincoace, unde am dat în particular, cu trei zile înainte aflui că se cere și Cosmografia. Învață dacă poți; am amestec-o așa de cum cine! Restul materiei o știam bine; la ce aș avea să mint, vă spun sincer. În teză ne dă din Trigonometrie și Geometrie. Bravo! am scăpat; fac teza splendidă. În oral, ahinion, mă ascultă numai din Cosmografie; n'am știut. Emoția și gândul nenorocitului ce m'a lovit îmi întunecase și ce bruma mai învățasem. Mi-a pus patru în oral. Ei și? am teza bună; patru din oral și eu cel puțin 7 în teză numai bine, înca mai rămâne.

Când colo ce se întâmplă? Profesorul meu, cum drept de altfel, bun, avea un mare cusur... era „logic”! Și să vedeți „logica” logicului meu profesor. Cică dacă băiatul ăsta n'a știut în oral și teza o are prea bună însămnă că... a copiat! Și pune-i 4 în teză și lasă'l corigent! „Logica” dlui profesor mă dăduse gata.

Ce să fac? Să mă împușc... nu voiam... și nici să lăsa de acasă; să'l împușc... era păcat... nu ora tocmai „logic”... om cu nevastă și copii... conservator la putere; să mă resemnez... să mă resemnez; și m'am resemnat!

Plecasem vara cea la țară, într-o localitate pitorească de toată frumusețea, un sat cu biserică domnească, înconjurat de pretutindeni cu păduri seculare de frasini, ulmi, molifiți; ședeam la Dobrovățul Vasluiului.

Imi pusese în gând să mă îngraș; fuseseam pește iarnă cumplit de bolnav; doctorul îmi prescriese întâritoare, lapto, plimbare multă, liniște, aer curat dar mai ales... n'aveam voce să ceteșe nimic!

O săptămână, două am dus-o bine. Trăian ca'n vis. Incepusem să uit „logica” profesorului meu. Într-o bună zi liniștea mea Robinsoniană se nimici. O carte poștală primită dela Iași în vestea să mă gândesc la... carte! De atunci, în fiecare zi numărăm cât mai am până la începe rea preparației și cu fiecare clipă trecută simțeam că mă stăpânește o grijă obositoare, atât de obositoare că nopți întregi visam numai profesori de matematici, manuale de „logică”, întrebări gordiene, corigente spăimântătoare.

Slăbeam văzând cu ochii! Eram un nenorocit. Mă stăpânea adesea un dor aprins de pribegie; îmi venea să mi pun... flaconul cu gudron în traistă și ea un alt Jidan să infund codrii nebiruiți ai Moldovei, să atin potecile și unde-oi întâlni urmă de profesor de matematici... să mă răsbun! Frate Pantilimon cum nu erai pe atunci în codri, ai fi găsit în mine un strașnic tovarăș de luptă! Eu contra „cărturarilor impilatori” tu contra „ordinii sociale perverse” — vezi interviu cu N. D. Cocea!

Colegii mei, fericiții mei colegi, îmi scriau scrisori de bucurie: „Tu ce mai faci? Eu pretrec minunat; eri am vizitat Soveja, mâne plec pe jos la Slănic... am fost la bal la Vizantea... am întâlnit pe domnișoara X... îți trimite complimente și sărutări... prin mine... te dorește, îți urează spor bun la învățătură...”

Era prea mult. Sufeream ca un martir. Incepusem se urăsc bucuriile prietenilor și cunoscuților mei. Imi lăsasem barbă mare, umblam nepretenat, fără guler și manșete și în briul pantalonilor îmi plăcea să ascund câte-un pumnal de vânătoare. Hotărât, în mine colcăia nelămurit încă, germentul instinetelor de răsbunare. Umblam până sub sară prin pădure, iscodeam potecile necercetate, bodogănceam singur și adesea mă trezea agomotul propriului meu glas: „ucigașule, ucigașule!”

Aveam momente de halucinație. Imi venise ideea macerațiunii corporale; dormeam prin smârcuri și mă hrăneam zile întregi cu pădurețe: „Asasinule, asasinule!”... Ruda unde stăteam în gazdă începuse să se îngrijorească de starea sănătății mele mintale! Avea dreptate. Voiți o dovadă? Cetiți această scrisoare remisă unui prieten. Cine-i psihiatru, să se pronunțe:

Dobrovăț, Iulie 1909.

Dragă prietene,

Lasă-mă să beau puțină apă, lasă-mă să mi șterg fruntea aburită de-un zăduf dogoritor; lasă-mă să mic cald, mi-e grozav de cald, mă înăduș, mă înec... ca un licean în fața impetuoasei comisii de capacitate! Uf! La 65 de metri deasupra nivelului mării, în mijlocul codrilor de mesteacăni, frasini și ulmi, în preajma atâtor izvoare șerpuitoare și să suferi de căldură! C'est abominable!...

Știi ce făceam, iubite prietene, când am primit poștala ta? Să'ți spun?... Mi-e rușine. Mi-e rușine de tine, de prietenia noastră, de respectul ce'l avem unul față de altul. Dar să'ți spun... dăscăleam imberbul ist de creier — mânca'l-ași bătut în posmag! — silindu'l să înțeleagă că: Paralaxa unui astru în raport cu un punct dat de pe suprafața pământului, este unghiul sub care se vede din centrul acelu astru, raza pământescă dusă la punctul considerat!

Iac'așa, dacă'ți place!... Nu ride, iubite prietene, ci plânge-mă; plânge-mă, da. Amicul vostru e pierdut, sau mai bine; pe amicul vostru l-ați pierdut, sau și mai bine; amicul vostru s'a pierdut! dar plângeți-mă. Vă rog însă, nu cu lacrimi de dispreț, nu cu lacrimi... mărinimoase. Cătați cuvinte de mângâiere fostului vostru prieten; reînviați adesea în mijlocul bucuriilor de-o clipă amintiri duioase din prietenia ce ne-a legat. Nu mă umiliți plângându-mă. M'ați jigni adânc în adâncimea

pământului meu! Șoaptele voastre răutăcioase r răscolii obrazul țărina durerilor mele eterne!...

O tempi, tempi! Am fost și eu ca voi odată! Iustat-am și eu când-va din viața ușoară, fără griji și necazuri, a anilor de studii oficiale. Cunoșteam adică ce e școala. O, atunci filozofam mai mult. Eram atât de pătruns de sfințenia și gravitatea acestui magic cuvânt: școală!

Ș'acum! O, cât mi-e rușine de pasul în care m'a surprins stupidul angajament al soartei. Renunșez; sunt un imbecil, un trădător, o canalie, un „mezerabel”! — iartă-mă, prietene, calificativele; trăcesc încă sub impresia înălțătoarelor discursuri din parlamentul regatului România!

Blasfem și maledicțiune celui ce m'a îndemnat să părăsesc cărările voastre; topescă-se ca stropul de rouă în faptul dimineții, gândul răuvoitorilor mei; alunecă ca șuerul vântului prin spărturile unei cotăruș mucezite, pizza ucigătoare de vieți; întunece-se... dar ce zic eu; în zădar sunt vetele mele! Plânsul meu n'are răsunet; lacrimile mele nu pot mișca pe nimeni... Amicilor, voi m'ați judecat!...

Tâmplile mă dor, fruntea-mi arde, privirile mi-se painjenesc, un miros greu de peșteră pustie îmi înădușă respirația, mâinile mi-se închează în convulsii spazmotice, imagini și contururi noi răsar străfulgerate înainte'mi, glasuri și șoapte demonice mă stăpânesc. Fosforescență, insinuând cu gesturi ipocrite de felină, sorbindu'mi ființa prin dese clempăniri din dinți, întâlnindu-mă în puterea ei hipnotică. — Pitagora-demonul se asează stăpânitoare drept inimă! Adio prieteni! Domnie în adjutorium meum intende...

Raportul razei solare R la raza terestră r este egal cu raportul jumătății diametrului aparent al Soarelui la paralaxa sa orizontală...

Intunerie adânc. În fundul scenei, înconjurată de o pală lumină roșie, umbra Satanei intrupată într'un cavernos Mephisto, sfâșie zămbind... mephistofelic peptul desgolit al victimii. Ea se zbate crispatic, neputincioasă într'un geamăt înădușit de durere.

Tabloul perzistă chinuitor pe fondul din ce în ce mai întunecat al scenei înconjurat de-un alai de lugubre și șuerătoare glasuri. În aripa dreaptă, sus de tot, ca niște lumini bizare într'un imens pustiu de noapte se zăresc licărind batjocuritor, vârfurile unor sulifi veninoase: $\cos(a+b) = \cos a \cos b - \sin a \sin b$; $\cos p + \cos q = 2 \cos \frac{p+q}{2} \cos \frac{p-q}{2}$; $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ...

Zgomot mare pe toată scena. Se aud bubuituri puternice de tobe și sunete de trompetă. Ca zguduită de o putere uriașă grozava fiară, Pitagora, privește spăimântată în juru-i. Stropind vășii de plânie, repede, într'o încordare supremă, cu toată furia spăimântătoare a fapte infame bestie strivește în roșnituri dureroase trupul leșinat al victimei.

Păriituri dese de tobe înecă văzduhul, glasuri vii de chemare rostesc rugăciuni pioase, sunete de trompete înalță spre ceruri imnuri de mărire, convolind unei cete de îngeri se ivește spre răsărit purtând pe umerii albi vase scumpe de porțelan din care ruguri mărositoare de jertfă bincuvinteză cuprinsul.

Invinsă, umilită, fugind din fața dumnezeștei revelații, Satana se topește șuerind în umbră.

O căldură moleșitoare, parfumată, acordură discrete de rugăciuni cântată, o rază puternică de lumină nctezeste în scilipiri de apoteoze cutele adânci ale victimei. Reînviată se școală, zâmbește copilăresc în juru-i, alungă cu un gest ușor de pe frunte, greutatea unui vis obositor și... zvârlind cât colo Cosmografia o șterge fredonând un cântec, spre pădurea răcoasă de mesteacăni!

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

PĂRUL.

Una din cele mai frumoase podoabe ale femeii este desigur părul. Pentru a-l păstra sau ca să ajungi să-l faci frumos, părul cere o îngrijire continuă, începând încă din copilărie.

Starea de extremă curățenie a pielii capului și a părului este prima condiție de sănătate, garantând frumusețea părului. Trebuie așa dar să vă faceți un obicei nestrămutat din aceia ca să vă spălați părul în fiecare săptămână odată și chiar de două ori.

Observații de multe ori că părul și-a micșorat volumul căzând cu abundență, că nu mai e vaporos și strălucitor. Părul e atunci bolnav și asta din pricină că pielea capului se usucă, seacă, lăsând astfel să se desvolte în profuziune, peliculele (mătreața). Primul lucru ce aveți de făcut e să căutați a vă scăpa de mătreața care înecă porii pielii. Spălați-vă părul atunci în fiecare zi până ce vedeți că mătreața a dispărut. Topiți în puțină apă o jumătate bucată de săpun din ceară albă și muiați în spuma aceia de săpun o periuță de dinți cu care începeți și frecăți bine pielea capului, suviță de suviță. Și când părul e bine îmbibat de săpun, într'un lighean de apă în care ați topit ceaialtă jumătate de bucată de săpun, muiați-vă tot părul și frecăți-vă puternic de data aceasta cu degetele, spălând bine părul. Schimbați apoi apa, rind pe rind, și clătiți-vă părul atâta, până ce apa rămâne limpede.

Acum se pune problema cum să se usuce părul? Nu întrebuințați în nici un caz procedurile electrice, căldura artificială, pentru că uscându-vă părul prin astfel de mijloace, firele de păr devin din ce în ce mai sensibile și se rup îngrozitor. După ce ați șters bine părul și v'ati svântat pielea capului cu un prosop curat, procedați a vă usca părul cu căldura naturală a mâinilor.

Masați-vă pielea capului atâta vreme, până ce vedeți că rădăcina părului pierde umezeala și începe să se usuce. Atunci luați suviță cu suviță din păr și frecăți-le pe rind între palmelor.

Apoi când părul e aproape uscat periați-l cu o perie fină dinspre frunte și tâmplo drept și neted în jos, — nu în părți și oblic. Periați astfel părul tinde a crește în jos spre frunte și tâmplo, și conturul părului astfel crescut e un semn de frumusețe. Periați părul dar nu prea mult pentru că slăbiți rădăcina. E suficient patruzeci de perieturi, în rind. Pe urmă începeți și vă masați pielea capului, așa, în sec, pentru că să activați secrețiunea glandelor sebacee.

Periați-vă puțin dar masați pielea capului, până ce oboseți. Odată operația aceasta sfârșită, lăsați părul despletit și dacă e soare stați așa și faceți părului o baie de soare cât mai îndelungată.

Lăsați părul să odihnească și cât stați în casă faceți-vă obiceiul și stați cu părul despletit, odihna și aerul prindându-i și chiar dacă vă coafați, faceți-vă o pieptănătură simplă cu ace puține.

Iată o rețetă de șampoang sau săpun lichid:

Săpun lichid pur	100 grame;
Carbonat de potasiu	200 grame;
Apă destilată	2 litri.

Fierbeți-le bine la un loc până ce totul se disolvă apoi când e răcită compoziția, parfumați totul cu 200 gr. tinctură de vanilie sau orice alt parfum.

O mână din săpunul acesta lichid îl puteți întrebuința în locul unei bucăți de săpun din ceară pe care vi-l-am recomandat mai sus la spălatură. Ceaial de mușătel de asemeni e foarte bun pentru a vă servi de el în locul apei simple, la spălatura părului.

Pentru a face să crească părul, totdeauna înainte de a vă spăla la cap, cu două, trei ceasuri, masați-vă pielea capului cu lanolină pură sau apă de chinină.

De două, trei ori pe an cu lini ard ușurel vârful suvițelor de păr pentru a distruge firele de păr crăpate la vârf, ceace e un semn că acele fire sunt atacate, bolnave. După ce procedez la operația aceasta mă frez pe cap cu soluțiunea următoare:

Alcool de 95%	10 grame;
Apă destilată	50 grame;
Apă de rose	50 grame.

Și dacă vedeți că părul cade, se usucă și slăbește, nu ezitați și mai ales nu neglijați ci spălați-l în felul arătat mai sus, în fiecare zi, în timp de zece-patruzeci zile, veți vedea apoi că părul își va relua vigoarea zilelor lui bune.

Dacă tratamentul acesta energetic, a asprit și a făcut părul prea drept, ca să-i redați ondulările lui naturale aplicați pe păr soluțiunea din:

Gumă arabică	100 grame;
Apă de rose	400 grame.

În fiecare seară împlețiți-vă părul în două coade și dimineața când aveți vreme faceți-i cât mai des băi de soare.

Dacă în ciuda tuturor îngrijirilor părul continuă a cădea, trebuie să observați dacă aceasta nu provine dintr'o stare de slăbiciune generală, de anemie. În cazul acesta îngrijiiți-vă sănătatea, luați fier sau faceți-vă injecții cu arsenic.

(Va urma).

Viorica Dumbravă.

Calendarul.

Vrei, cititorule, să cunoști fazele prin care a trecut calendarul care îți aduce a minte de datele d'utr'un an? Vrei să ști de când există, și cum s'a schimbat dela început și până azi? Urmează-mă atunci în rindurile de mai la v'le, căci pentru tine, cititorule care vrei să mă citești, am adunat toate aceste date.

Calendarul a fost cunoscut din timpuri de artate. Se crede că numele calendarului (sau almanahului) derivă din grecește sau din limba arabă, iar Vestergau susține că derivă din limba saxonă, înzestrându-se pe faptul că saxonii aveau obicei să desemneze pe cânduri lungi de o palma, schimbările lunii dintr'un an, și aceste schimbări zile Vestergau — se pot socoti ca almanahuri rudimentare.

Pe de altă parte, alții susțin că numele calendarului vine d'la vorbă latină Calendar, care la rindul său derivă din verbul calare (t ch ma, a convoca) de aceea papa, în vremurile de mai t'entate la începutul fiecărei luni, convoca poporul și-i comunica zilele și sărbătorile din cursul lunii aceleia.

Cel dintâi almanah tipărit s'a făcut aparția în Ungaria la 1474. Din a doi ani, în 1476, a apărut și în Italia unul, iar un exemplar se conservă și azi, în bibliotecă a Marciana.

Ce curioase erau almanahurile la început, în evul mediu, când călăgăii scriau în soave frumoase sau desemnau în minatură pe cărțile de rugăciuni (în a-e-a epocă manuscrise). În aceste cărți se vede coroul omeneșc înconjurat de constelațiile și de sielele cari se atribuiau fiecărei părți din corp; se văd noțiuni de medicină și de astrologie, aceste două științe cari multă vreme au fost atât de strâns unite, în cât celebrul doctor medieval Bernard de Gordon zice că sfăia un bun almanah, care se indice fazele lunii, medicina este o utopie; se vede numărul zilelor egiptene, în cari nu trebuia nici să se lase sânge, nici să începi vre-un lucru. Dacă vrei să știți cari erau acele zile, iata-le: 1 Aprilie, nașterea lui Iuda; 1 August, gonierea lui Lucifer din Rai; 1 Decembrie, arderea Sotomei și Gomorii. Luna Mai era rea pentru nunte; septembrie pentru bogății iar Octombrie și Noiembrie pentru bătrâni.

În anul 1542, italianul Pietro Pilate a publicat o carte asupra ca endarii or pe 11 ani urmatori (1542-1552) pe care a numit-o almanac; dar cel mai celebru compilator de calendare a fost Nostradamus (pomenit și de Göthe în Faust), care a început seria profesorilor cu spaimântătoare sale profeții asupra persoanelor, asupra agriculturii, asupra furtunelor atmosferice.

În secțiune, anul se compunea din zile neegale. În anul 527, călugărul Dionisio a propus să se adopteze Era Creștină, pro-unere care n'a fost adoptată decât cu mult mai târziu de Carol Magno.

Francia și Germania au adoptat această eră în secolul X-lea; Spania în 1100; Portugalia în 1415; Austria în 1451.

Tot și, anul nu începea cu 1 Ianuarie în toate statele, ba nici chiar în toate orașele unui a eluiș stat. Astfel în Veneția, anul începea la 1 Martie; în Florența și în Anglia la 16 Martie; în Franța la Paști; în Germania la 15 Decembrie.

Papa Innocențiu al XII-lea, în anul 1691 printr'o Bulă papală a stabilit începutul anului la 1 Ianuarie; dar pe când toate statele au adoptat această uniformitate Anglia singură nu s'a supus decât în anul 1753.

Nici azi calendarul nu este egal pentru toți. Nu mai vorbim de al nostru și al tuturor ortodoxilor care este înapoi cu 13 zile.

La calendarul Ebraic anul începe în ziua de 15 Septembrie. Data aceasta însă nu este socotită să bătătoare, ci din contră ziua exaltației, și se numește ziua amintirii, sau ziua judecării, sau ziua în care va suna trâmbița.

Copții creștini din Egipt, încep anul la 1 August; Siriacii la 1 Septembrie; Nestorianii la 1 Octombrie; Mahometanii (al căror an este de 354 de zile) la 16 Iulie.

În India timpul este socotit cu sisteme foarte complicate, și anul nou diferă după localități. Ritul indian are patru perioade: al adevărului; al marelui;

destinului; al greșelii. Primul din aceste perioade se compune din 12.000 ani dumnezeiești sau 4.320.000 de ani omenești, deoarece o epocă din viața noastră este egală cu o zi din viața divină. Suma totală a acestor epoci este 4.320.000.000 de ani, cari echivalează cu o zi din viața lui Brahma.

În China anul începe dela moartea lui Budha, adică 447 înainte de nașterea lui Cristos, și are 334 sau 335 de zile, cu 12 luni de 29 sau 30 de zile fiecare. La fiecare rei ani este o lună mai mult, numită O Kun; iar 60 de ani constă tot se un ciclu.

Japonezii îmbrățeau timpul tot ca chinezii, dar de un timp încoace, au adoptat Anul Nou în ziua de 18 Februarie.

Cam înurcată este socoteala timpului în lume, nu este așa?

Această varietate de calendare a făcut pe oamenii de știință să propună o uniformitate a lor, și celebrul astronom francez Flammarion a propus ca anul să se fa a de 364 de zile. În a-est caz, am avea 52 de săptămâni exacte într'un an, iar ziua care rămâne s'ar socoti o zi comemorativă, care după un period de 7 ani, ar constitui o altă săptămână ce se va adăoga anului în curs. Lunile în număr de 12, s'ar face de 30 și de 31 de zile, iar anul nou, ar începe la 31 Martie.

Un alt om de știință din Santiago de Chile (Peruvia-America) a propus ca anul să facă de 13 luni decăie 28 de zile fiecare. Astfel de împărțală ar da un raport constant între zilele săptămânii și între datele lunare, în ziua de Lună ar corespunde datei 1, 8, 15, 22 ale fiecărei luni; ziua de Marț, datei 2, 9, 16, 23 etc. Luna a transprezecea a propus să se numească Tridecembrie Anul, în această diviziune a timpului, ar fi de 364 de zile, iar ziua a 365-a, se fe afa a de calendar, fără dată și să fie o zi de sărbătoare universală.

Până la această schimbare, multă vreme va mai trece și multe ca endre se vor mai tipări așa cum le-am apărut din bătrâni.

Roma, 1912.

I. T. Alian.

Invitare la abonament.

— Abonați „Tribuna”. —

Acel intim și călduros contact sufletesc ce s'a stabilit între „Tribuna” și cetitorii ei, ne îndeamnă să ne îndreptăm cu încredere și dragoste acum în pragul unui nou an, către publicul nostru cetitor, care prin alipirea și devotamentul său statornic către „Tribuna” a făcut din ea unul din factorii de căpetenie ai vieții noastre publice. Suntem convinși, că nu prin uol, ci prin publicul ei cetitor și-a dobândit „Tribuna” această importanță. Căci acest public este elita intelectualității românești, care a fost totdeauna accesibilă ideilor de înaintare și de progres. Această intelectualitate se inspiră, din cele mai avansate ideale în politică și din cea mai curată concepție naționalistă în literatură. „Tribuna” este expresia fidelă a acestei intelectualități, dela aceasta primindu-și toată puterea, dragostea și îndemnul de a se face vestitoarea tuturor dorințelor, gândurilor, speranțelor și luptelor naționale. Cu rădăcinile coborâte adânc în conștiința mai bună a neamului ea a rezistat tuturor persecuțiilor vrăjmașului firesc, plătind cea mai onorifică contribuție de sânge în cursul anilor și a înfrunat toate vijorele calomniilor, minciunilor și bârfelelor deslănțuite de un an încoace împotriva ei. Ea este termometrul puterii de reacțiune a poporului nostru în procesul permanent, de fiecare clipă al triumfului valorilor morale și ideale asupra valorilor în curs, al primenirii și reînnoirii prin idei și oameni, proces care nu încetează niciodată la popoarele în cari e viu pulsul vieții. În viața unui popor, a unui partid se pot aduna multe rele, multe păcate și neajunsuri, motiv de desperare ar fi numai atunci când n'ar exista o reacțiune destul de puternică de a lupta pentru stărpirea lor.

„Tribuna” intrupează ideea acestei reacțiuni a puterii de viață a poporului nostru și apelează azi mai mult ca ori când la sprijinul cetitorilor ei, cari pot pricepe în toată intensitatea lor fenomenele actuale din viața noastră publică.

Deschidem abonament nou la „Tribuna”:

Pe un an 28 cor.
Pe jumătate an 14 cor.
Pe o lună 2.40 cor.
Pentru România și străinătate 40 franci.

Societatea Filarmonică din Arad și — George Enescu.

Arad, 13 Ianuarie.

E cunoscut și publicului românesc din Arad frumosul avânt ce l-a luat societatea aceasta de muzică, din concertele simfonice ce au început a fi tot mai căutate și mai apreciate și dela care n-au lipsit niciodată parte din amatorii și cunoscătorii de muzică ai societății românești. Pătruși de sentimentele profunde ale artei și animați față de mișcările serioase în legătură cu ultimele evenimente din lumea muzicală, cari puneau într-o lumină netăgăduită și câțiva din marii compozitori români, — membrii societății filarmonice în persoanele secretarului societății, d. Iosif Wagner și d. Zellner, șeful orchestrei muzicei militare locale, s'au gândit să împodobească repertoriul concertelor cu una din strălucitoarele perle ale compozițiilor românești. „Pastorală Română”, — de marele maestru, George Enescu.

În interesul acesta, d. Iosif Wagner s'a adresat direct maestrului, la Paris, solicitându-i învoierea odată cu textul compoziției Pastoralei.

D. George Enescu viu atins de această vădită dovadă de simpatie, răspunzând dlui Wagner și mulțumind societății pentru dragostea cu care se interesează nu numai de operele sale ci și de persoana sa, a binevoit a le scrie în scrisoare un scurt istoric a câtorva din capo d'operele sale precum și biografia sa.

Socotim ca foarte de interes nu numai pentru amatorii și cunoscătorii noștri muzicali ci pentru întreg publicul românesc, să facem cunoscut una din cele mai frumoase și mai glorioase figuri din lumea artei românești care incontestabil s'a impus astăzi, întregii societăți.

Dăm loc aci, întreg cuprinsului scrisoarei maestrului George Enescu, adresată dlui Wagner:

Scumpe Domnule,

Mai întâi vă mulțumesc pentru că v'ați gândit să înscrieți și una din operele mele, în programul muzical din concertele Dvoastră. „Pastorală Română” e cu adevărat una din operele tinereții mele: am scris-o când eram de 16 ani și a fost executată în anul viitor — la unul din concertele din Colonia, în Februarie 1898, unde a fost foarte bine primită atât de public cât și de presă.

Acela a fost debutul meu ca și compozitor. (Se știe că George Enescu este recunoscut mai întâi ca mare maestru violonist. N. R.)

De atunci s'a cântat: „Suite d'orchestre” tot în Colonia în 1904, pe urmă în Mahler-New-York, Nood-Londres, etc.; „Symphonie cu mitmayeur” s'a cântat în Colonia — 1906, apoi în Monte-Carlo, Filarmonia din Londra, apoi în Amsterdam, Danrosch-New-York, Fiodler Boston etc.; pe urmă cele „Două Rapsodii Române” cântate cam pretutindeni sub direcțiunea mea, au fost adoptate de Wood—Londra, de Mengellberg—Amsterdam și de Künwald-Philharmonie—Berlin.

Am apoi un mare număr de opere pentru muzică de cameră ca: „Două sonate pentru piano și violoncel”, un „Quator pentru piano și coarde”, un „Quator pentru instrumente cu coarde”, un „Distruor pentru zece instrumente de vânt”, cea

mai bună operă a mea, „Deux suites” pentru piano, „Variații” pentru două pianouri și alte melodii...

Ca violonist, în Ungaria o găsiți pentru cea dintâi dată la Budapesta, anul acesta, în ziua de 2 Martie în „Doppel Concert de Brahms” cu Casals.

Biografia mea?...

Sunt născut în 19 August 1881 la Dorohoin în Moldova (România). Am început să cânt la vioară încă dela vârsta de 4 ani, la 5 ani cântam la pian și la 7 ani am intrat în conservatorul din Viena; acolo am urmat cu Bachrich și Hellmesberger la vioară și cu Robert Fuchs, pentru compoziții.

Îeșit din conservatorul acesta la 11 ani obținând de acolo „Gesellschaftsmedaille”.

La 13 ani am intrat în conservatorul din Paris având pentru studiile de compoziție de profesori pe Massenet, Sedalgue, Faure; și pentru vioară pe Marsick.

Am ieșit din conservatorul din Paris la 18 ani, cu premiul întâi pentru vioară, neputând să concurez pentru premiul de onoare, fiind străin. Dar operele mele se cântau în vremea aceea, în clasă, la conservator.

De atunci locuiesc în toate iernile la Paris și în fiecare vară petrec o parte din vreme la curtea M. S. Regina Elisabeta a României, marea Carmen Sylva.

Având un fond de educație germană și locuind la Paris, pe care îl iubesc din toată inima, fiind Român din naștere, sunt esențialmente, internațional și țin în chip artistic, să trec ca atare, cu toată adorația ce o am pentru țara mea natală și pentru nenumeratele comori ale folklorului român.

Și acum scumpe domnule vă mulțumesc încă odată dvoastră, dlui Zellner, întregii orchestre și comitetului de concerte. Imi voi permite ca odată sosit la Budapesta să vă anunț.

În așteptare, vă rog să credeți în sentimentele mele de devotament.

George Enescu.

Paris — Ianuarie 1912.

Socotim că ne facem interpretul întregului public amator de muzică, rugând comitetul de concert al societății filarmonice locale, ca profitând de trecerea marelui maestru, Enescu, prin Ungaria, să aranjeze unul din concertele sale cu concursul marelui violonist.

Credem că bizuit și sprijinul publicului românesc acest festival artistic ar putea fi unul din cele mai reușite la Arad.

Și Cehan cere juriu!...

Sub titlul răsunător „Dela calomnie la falsificare” „Românul” de azi publică o scrisoare din partea lui Cehan, directorul ziarului „Timpul” adresată dlui Vasile Goldiș, directorul ziarului „Românul”, în care tipul încearcă să conteste autenticitatea scrisorii sale reprodusă de noi în facsimil și cere și el juriu...

Ascultați cum glăsuiește Cehan într'un adevărat acces de hipertrufie a demnității:

„...Dar Vernescu a găsit cu cale să falsifice cuvântul *rost* în *rest* și să adauge, sau să șteargă cu elor celalalt cuvânt și să scrie *știe el*.

„Și bucuros de falșul care l'a făcut, triumfător vine să creadă că prin asemenea crimă penală m'a distrus.

„Distingerea (distrugerea, probabil) aceasta e a lui proprie.

„Aștept cu toată liniștea sufletească verdictul juriului de onoare și se va vedea atunci, care e vinovatul, declaratul, omul fără onoare.

„De altfel pe Vernescu îl declar ca pământ” (sic!)

„Românul” se asociază la cererea aceasta a lui Cehan și ne somează să supunem cartă poștală examenului unei expertize chemată să constate dacă d. Vernescu a adăos ori a șters cu elor în text.

Răspund eu, căci cartă poștală se află în posesiunea mea. Am mai declarat că o arat cu plăcere ori cui. N'am nimic nici împotriva unui examen de experti, aceasta ar trebui însă să se întâmple în prezența mea și a unor martori. Întreb însă, care ar fi sancțiunea, când această expertiză ar constata și ea, ceea ce poate constata omul care vede scrisoarea și nu suferă de miopie... morală. Să răspundă întâi „Românul” la aceasta și apoi — primese expertiza.

Arad, 13 Decembrie 1912.

Sever Bocu.

Cronică din Paris.

Lumea dela Sorbona. — Un episod înduioșător. Evaziunea căpi/anului Lux și raporturile franco-germane. — Colonia română din Paris. — Furtuna în Franța.

Paris, 6 Ianuarie 1912.

Suntem după anul nou; florile s'au mai împuținat pe străzi și bomboanele nu se mai desfac cu atâta imbelșugare. D. Fallières! și înalții demnitari civili și militari ai Franței se odihnesc după atâtea ceremonii oficiale de rigoare. Nu pot spune că Parisul s'a liniștit, fiindcă sgomotul marelui oraș e voșnie acelay; totuși simți pretutindeni o destindere, după acivitate febrilă de pe timpul sărbătorilor. Și ce este mai interesant: cursurile dela Sorbona au reînceput azi. Prin curțile, amfiteatrele și sălile străvechei universități a reînceput acea mișcare de stup, atât de caracteristică și voioasă. Maeștrii și-au reluat locul pe catetre și auditorii pe bănci. Uzina de idei funcționează din nou. Din nou ai prilejul să-ți înviorzi mintea și să-ți recrezi sufletul la atâtea și atâtea cursuri frumoase. Prin amfiteatre se înghesuiesc iar o mulțime de chipuri tinere, minți proaspete, dornice de învățătură, inimi calde ce vibrează la tot ce este frumos. Da, astăzi la cursul marelui filosof Bergson, am avut iar ocazia să contemplez acea mulțime familiară a amfiteatrelor dela Sorbona și dela Collège de France. Am văzut francezi vioi, rușoaiice atente, americani atletici, români bruni și eleganți. După aceea pe la ceasul când Sorbona își închide porțile m'am amestecat și eu în cetele de studenți și de studente, ce se împrăștiu grupuri-grupuri de-a lungul bulevardelor Saint-Michel și Saint-Germain, prin bătrâna și pitoreasca rue Saint-Jacques pe unde l'am căutat dornic cu privirea pe bunul abate Cognard, și prin rue Neuve-Sainte Geneviève infiorată de umbra lui Moș Goriot. În momentele acelea, într'adevăr, guști deplină, melancolică și totuș așa de tinerească poezie a Cartierului Latin.

...Sunt optsprezece ani de atunci, prin 1893, Cartierul Latin era în stare de asediu. Studenții parizieni erau îndârjiți pe d. Béranger, care voise să oprească anualul bal al tinerimei, așa numitul Bal des Quat'z-Arts. Poliția s'a ciocnit de baricade, o încâierare serioasă a avut loc între solii autorităților și între studenți. Au fost ridicați mai mulți răniți de ambele părți. Un grup de studenți francezi, după o luptă cu agenți polițienesci s'a retras într'un moment dat în curtea Sorbonei. Dar când să urce scara de piatră a universității, ei se retrag uimiți. Jos la picioarele lor, un pachet curios scotea plânsete ca de copil. Și era copil, într'adevăr, o fetiță de vre-o câteva luni, depusă acolo de vre-o mamă denaturată. Spectacolul acesta a înduioșat inimele tinerilor studenți și un sentiment unanim și spontan i-a pornit să facă un gest de toată frumuseța. Ei au ridicat fetița de pe pietrele reci și toată ceata — erau vre-o cincizeci — au așteptat sfârșitul încâierării, după care au mers cu toții la comisar, declarând

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stoffe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiului-Bazar,

că doresc să adoptez în grup pe mica părăsită. Și așa au făcut. Plăpânda ființă care s'a schimbat cu vremea într-o dulce și grațioasă pariziană a fost botezată de tutorii ei cu numele de Lucie Bagarre (cuvântul din urmă însemnează pe franțuzoșe „incăierare”). Ea a fost crescută pe seama studenților, dată la școală și apoi în ucenicie la o modistă. Astăzi, ea se numește dra Lucie, este o fată de toată frumusețea și de o virtute exemplară. Dar groșose: nu mai ese fată ci soție, căci acum cinci zile a avut loc căsătoria ei cu un negustor-brutar al Parisului. Zestrea i-a fost constituită de acciași tutori cari au îngrijit de ea și până acum. Cea mai mare parte din foștii studenți dela 1893 au asistat la nuntă, veniți din cele patru colțuri ale Franței. Și acești actuali deputați, magistrați, profesori, scriitori, advocați etc., a acestor oameni gravi și așezați vor fi retraiți de sigur cu multă duioșie epoca pe când, tineri sglobii și entuziaști, cu sângele elocotind în vine, ei se băteau cu poliția în nepăsarea primei lor tinereti!

...Indrăznețea evaziune a căpitanului francez Lux, care arestat în Germania sub inculparea de spionaj, a reușit să fugă din redutabila fortăreață dela Galtz, e preocuparea de căpetenie a Francezilor în zilele din urmă. Dar importanța acestei chestiuni nu stă tocmai în faptul evadării căpitanului Lux, ci mai cu seamă în starea de spirite la care a dat naștere. Din toate articolele de gazetă, din conversațiile particulare, din atitudinea foarte semnificativă a lumii oficiale de aici, reiese, șișuește ca să zic așa, probabilitatea unui viitor război franco-german. În nici o epocă mai înainte de acordul în chestia Marocului, n'a fost pusă mai mult în evidență quasi-siguranța unui apropiat război european. Francezii cel puțin judecă acoastă oventualitate fără patimă, fără precipitare, cu un sânge rece perfect. Germanii la rindul lor nu încetează dea se ocupa de acest viitor mare război. S'a pomenit și în Franța de faimosul articol din „Kölnische Zeitung” în care corespondentul parizian al acestei gazete, vorbește cu o seninătate admirabilă de așa zisa ignoranță a soldatului francez. Corespondența aceasta a avut aici la Paris un mare succes de ilaritate. Parizienii se strimbă de ris în fața acestor afirmațiuni nemțești. Și într'adevăr, numai un gazetar german e în stare să atingă nota cea mai înaltă a ridicolului cu o așa imperturbabilă gravitate. Dacă faptul de a afirma astfel de năsbătii e capabil să însuflețească armata germană, apoi e de așteptat ea să întoarcă în curînd eroismul bătrînei garde a lui Napoleon I. Căci publiciști de talia încântătorului corespondent, a lui „Kölnische Zeitung”, slavă Domnului! nu trebuie să lipsească în marele imperiu al lui Wilhelm II!

Imi ajung la urechi vești din ce în ce mai frumoase asupra cercului studenților români din Paris, cu sediul în rue de Seine, Nr. 40. Nici odată românii cari studiază în capitala Franței n'au trăit într-o mai intimă comuniune sufletească, ca acum. Firește că ar fi încă multe de făcut întru ajungerea unei mai strânse solidarități între ei, dar faptul că ei se adună acum la olaltă constituie un succes neașteptat pentru trăit până acum între dâștii români din Paris. Și sunt numeroși! A trebuit intervenția energică și grațioasă a dnei Pilat pentru a înjgheba drăguțul local din rue de Seine. Este acolo o sală de muzică, o sală de studii, o bibliotecă. În fiecare seară tinerii studenți se adună la olaltă în discuții serioase ori glumețe. De mai multe ori pe lună au loc concerte, șezători literare, conferințe. Pentru sara de revilion (stil vechiu) se fac pregătiri frumoase în vederea unei lungi petreceri în comun. Printre cei mai activi și utili pioneri întru formarea unei comunități cât mai perfecte, sunt, de bună seamă dnii Tafrați, eminentul arheolog român, Georgescu, Furtună, Ifrim, Moșoiu etc. Observ că n'am întâlnit la cercul românesc de aici decât pe un singur român transilvănean pe d. Vasile Stoica.

...Vijeliile puternice scutură Parisul de vreo câteva zile. Vântul urlă pe străzi împoșcând cu stropi de ploaie și cu foarte rari fulgi de zăpadă. Asoară el a desrădăcinat chiar doi castani de pe marele bulevard. Vremea se schimbă totuși cu o reperițiune surprinzătoare: pe ziua de azi am văzut de cincisprezece ori cerul senin. Și de alte cincisprezece ori el a fost încărcat de nori fugari. Și este frig. De pe marea Mănești iară, ne vin știri îngrijitoare: vapoarele cari fac cursa între Anglia și Franța sunt amenințate la fiecare

moment să facă naufragiu; de asemenea și vasele cari deservece coloniile franceze din Africa. Intre Paris și mai multe orașe din provincie comunicațiunile telegrafice și telefonice sunt întrerupte tot din cauza furtunei. Parisul însuși are un aspect din cele mai curioase; trecătorii de pe străzi își fac impresia unor păsări monstruoase, căci vântul le umflă pulpanele paltoanelor de nu-i lasă să înainteze. Pălăriile zboară prin văzduh, și mai ales cele femești. Eri am văzut trecând prin aer, ca un șarpe sburător, gulerul de lutru al unei elegante pariziane. Pentru a se putea pune mâna pe el s'a organizat o adevărată vânătoare. Sena crește și cele ei curg turbure și posomorâte ca în vremile cele rele. Pretutindeni își vine la urechi tânguirile vântului de pe stradă. Numai în gările trenului subpământean e liniște și căldură. Văzduhul e senin și nemîșcat; nu auzi nici plânsetele vântului, nici stropii de ploaie isbindu-se de acoperișuri sau trotuare. Și mă gândesc la aspectul pe care-l va avea pământul nostru când cei din urmă oameni vor fi siliți să-și petreacă viața prin subterane, în momentele când globul sub-lunar va prezenta o suprafață pustie și dezolată de un îngheț lungubru.

C. R. B.

Revelionul în Arad.

Societatea românească din Arad, creștină obiceului din bătrâni, a serbat și de data aceasta seara de Sân-Vasii împreună, în sala specială a restaurantului „Millenium”.

Dintre oaspeții numeroși cari au luat parte la această serbare familiară ne-am putut însemna, în fuga condeiului, pe următorii:

D. Dr. Nicolau Oncu cu doamna, P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, Octavian Goga, Sava Raicu, Petru Truția, Dr. Ioan Nemet cu doamna, Vasile Papp cu doamna, Sever Bocu cu doamna, Octavian Tăslăuanu, Trifu Lugojanu cu doamna, George Popovici cu doamna, P. Vasilon cu doamna, Ioan Tatu cu doamna, Ioan Moldovan cu doamna, Virgil Antonescu cu doamna, dșoarele Letiția, Minerva și Livia Dimitrescu, dșoarele Zoe și Aglae Papp, dșoara Georgina Cornea, dșoara Astra Hodoș, George Nichin, Ilie Pap, Mihai Popoviciu, Alexandru Anciu, Petre Ungureanu, I. Brut Păcurariu, D. Stefanoviciu, P. Opreanu, Eugen Ciorogariu, Basil Moga, Ioan Șiștarovețan, D. Apăteanu, Șt. Neamțu, redactorii „Tribunei” și mai mulți alții.

Anul nou o fost salutat de d. Dr. Nicolae Oncu, care luând cuvântul constată cu bucurie prezența unui public atât de număros și de ales adunat în numele dragostei de neam. Își exprimă bucuria că între cei de față îndeosebi poate saluta pe cel mai de seamă și mai vrednic fiu al neamului nostru, d. Octavian Goga. (Aplause furtunoase și îndelung prelungite). Dorește, apoi, tuturor an nou fericit, iar neamului înfăptuirea nădejdiilor sale.

Îi răspunde d. Octavian Goga care e primit cu aclamații de însuflețire. Anul trecut — începe d. Goga — ne-a găsit în luptă, dar aceasta nu a fost o luptă între două generații, n'a fost o încăierare între tineri și bătrâni, ci a fost ciocnirea alor două curente, a fost o luptă între un curent de muncă înțelegătoare a spiritului vremii și între curentul advers.

Lupta aceasta a fost pornită de o seamă de tineri înflăcărați, dar nu contra bă-

trâneței — zice mai departe d. Goga — căci văd între noi și oameni în vârstă, fapt care ne dovedește odată mai mult, că acoastă luptă nu s'a dat între două generații, ci între două curente opuse. Ne pare nespus de bine că putem saluta în mijlocul nostru pe unul dintre cei mai venerabili reprezentanți ai vechei generații, și închin paharul în sănătatea acestui reprezentant d. Dr. Nicolae Oncu care deși bătrân de ani, e cu sufletul veșnic tânăr.

De încheiere a vorbit P. C. S. d. Roman R. Ciorogariu care binecuvântă anul nou cu dorința ca acesta să aducă reînvierea tuturor sentimentelor stivite și profanate anul trecut. Închină în sănătatea dlui Octavian Goga, urând poetului suferințelor noastre să ajungă să poată cânta și gloria noastră.

Tot P. C. Sa d. protosincol R. R. Ciorogariu a vorbit ridicând paharul în sănătatea dlui Sava Raicu, omul muncii, intrupate.

Petrecerea s'a continuat în vie animație până târziu spre zori.

INFORMAȚII.

A R A D, 13 Ianuarie n. 1912

† Vasile Lascar.

Cetim în „Doljul” din Craiova că tînărul Vasile Lascar, publicist care și-a creiat oare-care nume, lovit de o bouă grea, a răposat zilele aceste în Viena, unde merge să-și desăvârșească studiile.

Răposatul nu împlinise încă vrîsta de 23 de ani, a publicat însă cu toate aceste foarte multe poezii prin „Convorbirile critice” ale dlui Mikulache Dragomirescu și în revista „Ramuri” dela Craiova. Era un băiat mititel, cu ochii stîși de suferință, palid și veșnic și visător. Se învărtă și el prin cafenelele Bucureștilor, discuta literatură și privea cum treceau pe dinaintea ochilor lui femeile frumoase.

În vremea din urmă ne-a trimis și nouă câteva poezii. Dorea să se ascundă sub un nume de femeie. Cântând prin saltare am dat de una pe care o publicăm aici:

Mi-a căzut o floare 'n stradă.
Cea dintâi și mai frumoasă!
Un drumet a ridicat-o
Și s'a dus cu ea acasă...

Dar de-atunci, când vine noaptea,
Eu deschid fereastra 'n stradă,
Și pe lângă zidul negru
Las o floare 'n jos să cadă...

Noaptea asta nu mai vine!
Si-l aștept'o floare 'n stradă...
De-o veni târziu, aicea
Aș voi să nu mă vadă...

Sting și lampa să nu creadă
Că tin pentru el lumină...
Dar aș vrea să mă surprindă,
Ca să nu mă știu de vină...

A venit și... n'am stins lampa!
Am uitat-o și-i mai bine,
Floarea iar a ridicat-o
Și s'a dus zîmbind spre mine...

Dar pe când mergea, deodată,
S'a oprit în drum cu floarea
S'o sărute 'n timp ce 'n ramuri
Trăluia priveghitoarea...

Mi-a căzut o floare 'n stradă.
Cea dintâi și mai frumoasă...
Un drumet a ridicat-o
Și s'a dus cu ea acasă...

De atunci, când vine noaptea,
Eu deschid fereastra 'n stradă
Și pe lângă zidul negru
Las o floare 'n jos să cadă...

Tuturor abonaților și cititorilor niștri le dă
vrem.

An nou fericit!

— **Starea sănătății Maj. Sale.** Din Viena se anunță: „Corespondența Wilhelm”, față de știrile răspândite în străinătate despre starea sănătății împăratului Francisc Iosif arată că indispoziția ușoară de care Monarhul a suferit în ultimele săptămâni ale lunii Decembrie a dispărut cu desăvârșire; Impăratul se bucură în momentul de față de cea mai perfectă sănătate și acordă în fie ce zi audiență specială; chiar azi Suveranul a primit pe cancelarul Aehrenthal într-o audiență lungă.

— **Asentările în comitatul Aradului.** Proiectele militare sunt încă în discuție și cine știe când vor deveni legi, administrația militară însă s'a îngrijit să fixeze, ca altele, pentru primăvară timpul asentărilor și planul acestora — pentru comitatul Arad — a și fost înaintat ministerului spre aprobare. În comitatul nostru asentările vor începe în Martie cu cercul Târnova și vor sfârși în 22 Aprilie cu Aradul, în ordinea următoare:

Cercul Târnova: 1, 2 și 4 Martie, cercul Boroș-Sebeș 6, 7, 8 și 9 Martie, cercul Boroșineu 11, 12, 13 și 14 Martie, cercul Pecica 13, 14, 15 și 16 Martie, cercul Halmagi 16 și 18 Martie, cercul Chișineu 20, 21, 22, 23, 26 și 27 Martie, cercul Maria-Radna 29, 30 Martie și 1 Aprilie, cercul Șiria 3, 4, 6, 9 și 10 Aprilie, cercul Aletea 12, 13, 15 și 16 Aprilie, cercul Arad 18, 19, 20 și 22 Aprilie.

Asentările se vor ține pretutindeni în sediul cercului cu excepția Târnovei care va avea asentările în Pâncota.

— **Dela universitatea sâsească.** Cetim în „Unirea”: A apărut anuarul universității sâsești de pe anul de gestiune 1909, din care ostragem următoarele:

Universitatea sâsească susține în următoarele

orașe școli industriale: Agnita, Bistrița, Brașov, Mediaș, Sibiu, Cohalm, Sighișoara, Sebeșul-săseș și Orăștie. Școlile acestea au fost cercetate în anul 1909 pe cum urmază:

În Agnita au fost înscriși 208 elevi de meserii, dintre cari sași 156, maghiari 17, Români 35; Bistrița, înscriși 218, dintre cari sași 116, maghiari 26, Români 76; Brașov, înscriși 430, sași 216, maghiari 45, Români 168; Mediaș, înscriși 311, sași 190, maghiari 63, Români 53; Sibiu, înscriși 600, sași 397, maghiari 26, Români 117; Cohalm, înscriși 126, sași 78, maghiari 20, Români 24; Sighișoara, înscriși 199, sași 155, maghiari 27, Români 17; Sebeșul-săseș, înscriși 185, sași 85, maghiari 7, Români 92; Orăștie, înscriși 211, sași 21, maghiari 60, Români 128.

După cum se vede din datele acestea, mai tare au îmbrățișat meseriile Români din jurul Orăștiei, unde elevii români întrec cu mult numărul elevilor străini, și cei din jurul Sas-sebeșului. Mai amurțiți se par a fi Români din jurul Sighișoarei și a Mediașului, unde elevii de meserii sunt în disparență minoritate.

Sunt interesante și datele privitoare la branșele reprezentate de acești elevi. Astfel aflăm, că mai puțini elevi au îmbrățișat meseriile de sculptor, argintar, lucrător la bronz, la instrumente muzicale, arme, șelar, țesător, împletitor de corfe, pălărier etc. Lucrări mai fine nu au avut ucenici.

Mai mulți sunt: zidari (127), croitori (151), cismari (225), păpușari (223), măsurari (342), lăcățari (211) apoi: fauri, tinichigii, rotari, curțari, bărdășii, măcelari, franzelarii etc.

În diferite ținuturi se cultivă mai ales meseriile: în Bistrița olăritul; în Brașov turnătorii de fier; în Brașov și Orăștie țesătorii; în Brașov, Sibiu, Sighișoara strugăria; în Mediaș meșteșugul de a coperi cu țiglă etc.; în Orăștie, Agnita, Bistrița morăritul; în Sibiu franzelăria etc.

— **Dela „Asociațiune”.** Și-au mai rescumpărat feliicitările de anul nou 1912, contribuind în scopul înzestrării „Muzeului Asociațiunii” următorii P. T. Domni cu următoarele sume, pentru care le exprimăm sincerile mulțumiri ale comitetului central al „Asociațiunii”:

Dr. Leon Domide, Dej 5 cor., Dr. Zosim Chirtoș, Trăscău 20 cor., Sever de Barbu Reghin 5 cor., P. Stoica, Satul-nou 2 cor., Petru Negru, Carol Kiss, Train Doșlea, George Fillinger, Ioan Gașpar, Pavel Rudnoan, Alexandru Andrei, Trifon Miclea, Traian I. Mareu, Nicolae Gașpar, Romul Balnojan, Dr. Victor Mihailaș, Lazar Ortojan, Romul Pop toți din Satul-nou cu câte 1

cor., Gavril Precup, Blaj 3 cor., Andrei Vodă, Ormenișul-de-Câmpie 4 cor., Dr. Valeriu Senă Năsăud 4 cor., Elona Petrașcu, Sibiu 6 cor., Dumitru Vulcu Sibiu 3 cor., Galacteon Șagău, Sibiu 10 cor., Baziliu Hodoș, Iceland 4 cor., Romul Furdui, Câmpeni 4 cor., Dr. Eugen Bran, Teaca 10 cor., I. F. Negruțiu, Blaj 4 cor., Dr. I. Vescan, Teaca 5 cor., Simion Stoica, Abrud 4 cor., G. Urziceanu, Corbu 3 cor., Dr. Petru Nemeș adv. Aiud 5 cor., Atanasie P. Bologa, Lupeni 5 cor. Total 117 cor. Suma contribuțiilor de mai înainte 204 cor. Suma totală 321 cor.

Sibiu, 11 Ianuarie n. 1912. — Biroul „Asociațiunii”.

An nou fericit

poftesc mușterii mei români

Geller J.

giuvaergiu

Arad, Andrassy tér 14.

x Oferă albituri pentru mirese, lucru propriu, în executare solidă și specială: Helm I. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.

x Activitatea vrednică a seminarului juridic Dr. Geréb, a arătat mai bine numărul studenților și candidaților pregătiți. În semestrul trecut au fost pregătiți pentru riguroase 93 de inși, pentru examenul fundamental 46 iar pentru cenzura de avocat 12 candidați. Rezultatul a fost uimitor nu numai că au trecut toți cu preparați de institut, dar au obținut și note excepțional de bune.

De aceea toți cei ce prepară vre-un examen la drept (fundamental, de stat, riguros ori cenzură) să se adreseze necondiționat la acest unic institut, care prepară foarte conștiințos, în schimbul unei remunerații bagatele. În toate afacerile de facultate dă lămuriri gratuite, Seminarul juridic, Dr. Geréb, Cluj Str. Farkas Nr. 5. Telefon 1053.

x Înainte de inventar, scădere la preț, gente, mufuri, săculeți pentru dame, articole de piele, gucker-e, și diferite articole cu prețuri ieftine de ocazie în prăvălia lui Hegedüs Gyula Arad, Piața Andrassy Nr. 15. Telefon 506.

x Cei cari cumpără pianе să inspecteze mai întâi depozitul din Cluj al lui I. Triska, distins cu cele mai mari premii pentru că ține în magazin numai cele mai bune pianе, pianine armonii de cel mai bun fabricat, și e totodată cel dintâiu și cel mai vrednic de încredere izvor de cumpărat din Ardeal. Pentru amănunte recomandăm în atenția publicului numeroasele scrisori de recunoștință apărute în numărul de azi.

Leon Tolstol.

105

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Trmare).

— Ce, ești gata? întrebă Kutuzow.

— Gata, Alteța Voastră.

Kutuzow clătină din cap ca și cum ar voit să spună:

— Cum se poate ca un simplu muritor să fie capabil de toate astea? Și urmă să dea ascultare lui Denissoff.

— Pe cuvântul meu de ofițer rus, voi tăia liniile de comunicație cu Napoleon, spuse acesta.

Kutuzow îl întrerupse:

— Șeful de intendanță Denissoff este el ruda ta?

— E unchiul meu, Excelență.

— A! am fost prieten bun cu el, zise cu veselie Kutuzow. Bine, bine scumpul meu, rămâi aci la statul major și mâine vom mai vorbi.

El făcu lui Denissoff un semn cu capul, se întoarse, apoi întinse mâna către hârtiile pe cari i-le prezintă generalul de serviciu.

— Aș ruga-o pe Alteța Voastră să intrăm în casă, făcu generalul cu glasul nemulțumit. Sunt planuri de cercetat și hirtii de iscălit.

— Ba nu, scumpul meu, să mi-se aducă aci masa, am să le cercetez pe loc, iar tu, nu te îndepărta, adăugă el, adresându-se prințului Andrei.

În vreme ce generalul de serviciu își făcea raportul, prințul Andrei auzi în dosul ușii freamătul unei rochii de mătase. O femeie drăguță cu rochia trandafirie și

cu un tulpăni liliachiu pe cap, cu o tavă în mână, aștepta se vede intrarea comandantului în șef. Aghiotantul explica la urechile prințului Andrei că aceasta era gazda, nevasta popii, care voia să ofere serenissimului pâine și sare. Bărbatul ei ieșise la biserică, cu crucea în mână, înaintea comandantului, iar dânsa voia să-i facă onorurile casei.

— E foarte drăguță, adăugă aghiotantul cu un zimbet.

La aceste cuvinte, Kutuzow se întoarse de partea lor. El asculta raportul generalului de serviciu, întocmai după cum îl ascultase pe Denissoff, întocmai după cum ascultase acum 7 ani consiliul militar dela Austerlitz. Era evident că asculta numai fiindcă avea urechi de ascultat, cari cu toate că erau astupate cu bumbac, auzeau totul; de fapt însă, nimic din câte îi spunea generalul nu-l puteau nici interesa nici mira, fiindcă știa mai dinainte tot ce i-se povestea.

Kutuzow nu lua decât o singură dispoziție, cu privire la jefuitorii din armata rusească.

Generalul de serviciu îi prezintă la urmă spre a fi semnată, o petiție a unui boier, care cerea să fie îndemnitat pentru ovășul tăiat de pe moșia lui.

Kutuzow plescăi din buze, clătină capul și strigă: — Aruncă-o în foc, aruncă-o în foc, odată pentru totdeauna, scumpul meu; în foc cu toate hârtiile astea. Lasă-i pe soldații noștri să taie nutret, să arză lemnele din pădure și să fie sănătoși. Eu nu le poruncesc aceasta, și nici nu-i autorizez s'o facă, dar nu-i pot pedepsi pentru așa ceva! „Când să taie lemnele, sboară tindările”.

El se mai uită odată la hârtie.

— O! punctualitate nemțească! făcu el scuturându-și capul. Ei bine, acum am sfârșit.

El iscăli cea din urmă hârtie, se sculă de pe bancă.

netezi cutele gâtului său alb și grăscior și se îndreptă către ușă cu chipul înviorat.

Preoteasa, cu fața roșie de emoțiune, îl întâmpină repede cu tava în mână, dar nu o putu prezenta la timp cu toate că aștepta de mult. Kutuzow clipi din ochi, sarise, prinse între degete bărbia tinerei femei și zise:

— Ei, dar ce drăguță îmi ești! Mulțumesc, scumpa mea.

El scoase din buzunarul pantalonilor săi cei largi mai multe piese de aur și le depuse pe tavă.

După o jumătate de ceas, prințul Andrei fu din nou chemat la Kutuzow. Comandantul șef ședea într'un fotoliu, cu un roman de dna de Genlis în mână, pe care-l închise, după ce făcu un semn unde a rămas.

— Sezi, sezi, și să vorbim, îi zise Kutuzow. E trist, foarte trist, dar nu uita că îți sunt ca un tată, un al doilea părinte.

Prințul Andrei îi povesti tot ce știa asupra morții tatălui său și ceea ce văzuse el însuși în ultima sa trecere prin Lyssigori.

— Iată unde ne-au adus! făcu deodată Kutuzow cu o voce plină de emoțiune. Dar ai puțină răbdare, adăugă el cu o expresie de mânie.

Și nevoind să mai stăruiască asupra acestui subiect, el grăi:

Te-am chemat aci, ca să te am pe lângă mine.

— Vă mulțumesc, Alteța, răspunse prințul Andrei, dar mi-e teamă că nu fac tocmai pentru statul major... Mai ales, m'am obișnuit cu regimentul meu, îmi iubesc soldații și cred că și ei mă iubesc. Mi-ar veni greu să-mi părăsesc regimentul. Dacă renunț la cinstea de a fi alături de dta, credeți-mă că...

Fața grasă alui Kutuzow avea o expresie bună, dăioasă și în acelaș timp și ironică. El îl întrerupse pe Bolkowsky:

LUCRĂRI PEN-
TRU EDIFICII
ȘI DIFERITE
ROLETE PEN-
TRU FERESTI

BRAUN GUSZTÁV
MĂȘAR.
ATELIER ARANJAT CU MAȘINI ELECTRICE
ARAD, DEÁK FERENCZ-UTCUA Nr. 8.
TELEFON Nr. 681.

ARANJAMENTE
PENTRU PRĂ-
VĂLII ȘI LĂ-
CRAREA DE
PORTALE

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Institutul de economii și ajutorare din Arad, ca tovarășie. (Aradi takarékos és segélyegylet mint szövetkezet) din str. Petőffy Nr. 1, deschide în 1912 a 31-a însoțire. Cine plătește pentru o depunere 50 de fileri săptămânal după șase ani economisește 156 cor., împărțindu-se și din câștigul tovarășiei, în proporția depunerii. Membrii instituției se dau credit ieftin. Inscriserile se pot face dela 1 Ianuarie 1912, înainte de amiazi dela 8—12, după amiazi dela 3—5 ore. — Institutul de economii și ajutorare din Arad, Petőffy utca Nr. 1.

x Adolf Nadler, fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x Dacă volești să bei ceai ieftin, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucată 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burta precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Jager” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandela peste 10 cor se trimite franco.

x Brauswetter János, Szeged, ciasornicar de cronometre brevetate c. r. Firma Brauswetter János, magazin de ciasornice și cronometre a fost înființată de reșosatul Ion Brauswetter în 1847 între împrejurări modeste și primitive. Munca lui fără preget și destoinicie i-au creat însă cu vremea renume, așa că azi ocupă drept cel dintâiu loc în întreaga Monarhia. Primul merit al firmei e că prin felul deosebit de a-și regula ciasornicele, cât privește poziția, locul și chiar temperatura și-a atras clientele nu numai din țară, ci din cele mai depărtate părți ale lumii ca America, Australia, Africa ș. a. Intemeietorul firmei chiar dela început s'a aflat cu fiul său Brauswetter Ottó, căruia i-a trecut-o după ce s'a retras din afaceri și care și azi conduce în spirit modern. Actualul șef prin destoinicie și experiențele câștigate în străinătate a ridicat renumele firmei la un nivel respectabil, nu numai în țară și în străinătate și ne-am convins și noi că de casa Brauswetter nu numai Seghedinul poate fi mândru, ci întreaga țară. Pe lângă depozitul fără seamă de ceasornice am mai văzut secția de juvaere, cari se deosebesc cu totul de cele obișnuite și dau probe de bunul gust al proprietarului. Firma are în scopul acesta un atelier propriu special, în care lucrează permanent 20—25 persoane, unde se prelucră mecanisme constitutive de ceasornice, cari singure fac o avere, pe lângă aceasta are o mulțime de mașini accesorii și aparate trebuincioase pentru pregătirea, regularea și repararea ceasornicelor și la care lucrează auspiciile proprietarului numai cei mai experți lucrători din străinătate și acestui fapt a se atribui renumele firmei, au văzut însă mulțimea de scrisori de recunoștință, mulțumită și diplome. Într'un apartament deosebit se face munca spirituoasă a firmei și de aici se trimit la cerere listele de prețuri, cari numai multca 1000 de ilustrații și fac de atenția ori cui. Am putea să scriem și despre secția unde se efectuează comandele și de unde se trimit cel puțin 100—150 pachete la zi, dar din lipsă de spațiu ne resămnăm. Firma pentru serviciul său culant și prompt, pentru prețurile solide și curtoazia față de clientelă merită cu adevărat tot sprijinul și o recomandăm cu toată căldura în atenția cetitorilor noștri. Referindu-se la ziarul nostru vor primi gratuit lista de prețuri a firmei.

x Cadouri de Crăciun, precum sac pentru dame, de piele, mătasă ori mărghăritare, garnituri de călătorie, casete de exant și pentru giuvaericeale garnituri pentru manicură și pieptănat, casete pentru parfumuri, eglinzi pentru toaletă, tabachere, porttigiari, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chichimbar, parfumuri veritabile franțuzești și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia Juliu Hegedüs Arad, Piața Andrássy 15.

x Ödön Lencz, directorul școlii superioare de meserii din Budapesta a scris în 1896 cu prilejul mileniului, referitor la fabricațiile firmei mele următoarele: „Fabrica de mașini Majerszky Barnabás este una dintre cele mai însemnate fabrici din provincie care merită o apreciere deosebită. Mașinile principale sunt cele pentru fabricarea oleului, precum, presse de olei cu apăsare de apă, moriști pentru măcinatul semintelor, mașini de separat prăjitoare ș. a. Atenție mai mare merită presele de apă, cari sunt foarte de preferit altor fabricații, având o constituție simplă. Au fost premiate la 1885 în Budapesta, 1896 Budapesta, 1903 Cluj, 1906 București, 1907 la Cinci-Biserici.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografie, Nichin și cons.

REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE

în
BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo”).

Apotecă elegant aranjată, bine provăzută cu droguri și într'o comună bogată românească e de vândut Tot acolo se află și o fabrică de mașini de agricultură. — Adresa la administrația ziarului „Tribuna”.

În fabrica mea de fier și turnătorie de clopote se primesc mai mulți
învățăcei
cu purtare bună.

Hönig Frigyes,
Arad, Rákóczi-utca 28.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile a 46 scriitori măcuți în Ardeal, Țara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, însirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o navelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de protutundenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cel mai de seamă scriitor măcuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărghăritar prețios pentru fiecare casă românească. Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scris îl citește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul prosei. Se arată în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fierării, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ce cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rind pe rind toți scriitorii români din Ardeal, Țara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 28 navelle, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoșă limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurânduți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

Cel mai frumos, mai elegant calendar pe 1912 e neapărat Calendarul

„Lumea ilustrată”

Conține 160 pag. cu bogate, variate și admirabile reușite ilustrațiuni și tipărit pe hârtie de lux — Depozit general: Librăria Ig Herz, București, România. — Prețul Cor. 1.50 — Se ară de vânz. re și la „Librăria Tribunei” — Porto 20 fil.

Cea mai solidă prăvălie de
sticlărie

Telefon 818.

Arad, Eötvös-utca.

Telefon 818.

„Porzellánáruház”

Felicitări de Anul nou.

Tuturor oaspeților mei români le poftesc an nou fericit. Fr. Schuch, proprietarul berăriei „WILLENIUM”.	Tuturor clienților mei români le poftesc an nou fericit. Riesz Mátyás, prăvălie de coloniale, Arad, Boros Béni-tér 16.	Tuturor clienților mei români le poftesc an nou fericit. Sebesy Ferenc, măsar, Arad.	An nou fericit pofteste Paula Deinu, magazin de pălării de dame, Arad, Weitzer János-u ca.
An nou fericit pofteste Reich B. Károly Fia és Tsa magazin de ponevi, saci de cânepă și procovice în Arad.	An nou fericit pofteste Guttman Samu, prăvălie de coloniale, Arad.	An nou fericit pofteste Dürr Gusztáv, prăvălie de coloniale, Arad, (casa „Victoriei”).	An nou fericit poftesc tutu- ror oaspeților mei români. Vermes Márton, proprietarul cafenelei „HUNGARIA”.
Tuturor clienților mei români le poftesc an nou fericit Náder J. cuțitar, Arad (palatul Minorităților).	An nou fericit pofteste Mihai Czernóczy, pantofar pentru domni și dame, Arad, Kossuth-utca 3.	Cunoscuților și prietenilor an nou fericit pofteste Menráth József, Arad.	An nou fericit poftesc tutu- ror mușterilor noștri români. Rosenblüh H. & Co. Arad, (Szabadság-tér).
An nou fericit pofteste Gheorghe Șimandan, măcelar, Arad, Aulich Lajos-utca 16.	Tuturor oaspeților mei români le poftesc an nou fericit. G. Braun, proprietorul hotelului „Crucea Albă”.	An nou fericit pofteste Prokopecz József, măcelar și prăvălie de delicatose, Arad, Andrásy-tér.	Tuturor mușterilor mei ro- mâni le poftesc an nou fericit. Bérczi Pál, curelar, Arad, Andrásy-tér.
Tuturor mușterilor mei ro- mâni le poftesc an nou fericit. Fleischer Testvérek, fabrică de mobilă de fier în Arad.	An nou fericit poftesc tutu- ror mușterilor mei. Hoffmann Ottó, prăvălie de coloniale și delicatose, Arad, Szabadság-tér.	An nou fericit poftesc oaspe- ților mei români Novotny Lajos, proprietarul berăriei „GAMBRINUS”.	An nou fericit pofteste Kuhl Mihály, văpsitor de haine, Arad, Deák Ferenc-u.
An nou fericit pofteste Geller S. proprietarul cafenelei „FIUME”, Arad, Szabadság-tér 16.	Tuturor oaspeților mei români le poftesc an nou fericit. Alex. Lukács, proprietarul berăriei „JÓPÁSZTOR”.	Tuturor mușterilor mei ro- mâni le poftesc an nou fericit. Gheorghe Jancoviciu, Arad, (strada Forray).	An nou fericit poftesc tutu- ror mușterilor mei Iustin Olariu, directorul Asociației unei călătoriarilor, Arad.
An nou fericit pofteste Moskovitz Zsigmond, Arad (színház palota).	An nou fericit poftesc clienți- lor noștri români Buchsbaum & Co. prăvălie de modă și ghete, Arad.	An nou fericit poftesc tutu- ror oaspeților mei români. Kánya Géza, proprietarul berăriei de sub teatru.	Tuturor clienților noștri le poftesc an nou fericit. Frații Burza, ferărie, Arad.
An nou fericit poftesc tutu- ror mușterilor români. Csokán Ernő, casap, Arad.	An nou fericit poftesc tutu- ror clienților mei români. Färber Lajos.	An nou fericit pofteste muște- riilor și prietenilor. Szuppi Lajos, fabricant de mănuși, Arad.	An nou fericit pofteste Hönig Frigyes, turnătorie de clopote, Arad.

ANUNȚ.

Se caută un om special și cu practică îndelungată pentru a conduce o școală de vițe americane altoite și numai dacă a mai condus asemenea întreprindere sub conducerea și direcțiunea sa, fiind bine plătit în perspectiva și viitor bun. — Oferte și referințe să primesc la adresa domnului

Alexandru Ionescu,
pe-in-ris și proprietar
în Drăgășani (România)

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”
pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménes) comitatul Arad.

Atelierul de dentistică Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public românesc, că la 1 No-
vembre a. c. mi-am mutat atelierul
meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde il voi mări și aranja după
cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

Birou de informații !!

Cunoscând multele lipsuri ale publicu-
lui românesc din provincă, m'am ho-
tărit să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agență românească.**

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză dau în restimp de 2—3
zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit. Urgitez rezol-
virea petițiilor. Vorbesc în persoană cu
referentul cauzei și rog rezolvire favo-
rabilă. Fac totfelul de mijlociri comer-
ciale și comande. Prețuri moderate,
serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

„Banca generală de asigurare“ Sibiu.

CONCURS.

»Banca generală de asigurare,« soc. pe acții în Sibiu, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea a

patru posturi de funcționari

sub următoarele condițiuni:

1. Concurenții vor trebui să fie după putință absolvenți de școala comercială superioară, cu examen de maturitate și liberi de serviciu militar, ceea ce au să dovedească cu acte corespunzătoare.

2. Să cunoască în vorbire și scriere pe lângă limba română cel puțin și limba maghiară; cei ce vorbesc și limba germană vor fi preferiți.

3. Având în vedere că funcționarii ce se vor alege, după ce vor fi introduși în tehnica asigurărilor, vor fi întrebuințați în deosebi pentru lucrări externe de organizare și afaceri, dela concurenți se cere să fie deplin sănătoși, deprinși cu călătoriile și cu înfățișare simpatică.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt: salar anual de Cor. 960. — și în caz de călătorie diurnele, speșele și proviziunile de afaceri stabilite prin regulamentele societății.

Cei aleși prestând un serviciu mulțumitor după cel puțin un an vor putea fi trecuți în serviciul permanent al societății.

Se observă, că direcțiunea la alegerea funcționarilor va fi condusă să aleagă persoane din diferite ținuturi și ca cei aleși vor putea avea viitor bun la societatea noastră, întrucât dintre aceștia se va recruta cu timpul personalul conducător al singuraticelor reprezentanțe și filiale ce se vor înactiva.

Cererile instruate cu actele de lipsă sunt a se adresa biroului »Băncii generale de asigurare« din Sibiu (Nagy-zeben) cel mai târziu până la finea lunii curente.

Direcțiunea.

Banca „Societate Anonimă“

intenționează a înființa

AGENȚII GENERALE

pentru vânzarea de lozuri permise de Stat contra plăți în rate lunare. —

Oferte împreună cu referențe să se remite sub »Reprezentanță și Incasso« la Administrația acestui ziar.

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, se pot cânta și pe care. — Gramofoane cu plăci risticte, vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul peșalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab hangszergyár

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“

condusă în spirit modern; Onoratului Public i se servesc mâncări și beviuri de cele mai bune, cari mulțămesc o i-ce pretenții — După tea ru se capă ă ină caluă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: Augustin Csermák, hotelier.

Ministerul de Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 141781

20 Nov. 1911.

Publicațiune.

A 27 a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din a. 1908. împrumutul de Lei 180.000.000 se va efectua în ziua de 19 Ianuarie (1 Febr.) 1912, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 617.000 în proporția următoare:

22 titluri de câte	5.000 Lei	110.000
74 > > >	2.500 >	185.000
184 > > >	100 >	184.000
276 > > >	500 >	138.000

556 titluri în valoare nominală de Lei 617.000

Publicul este rugat a asista la tragere

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu înscrispțiunea »JACOBI«.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Gluj—Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

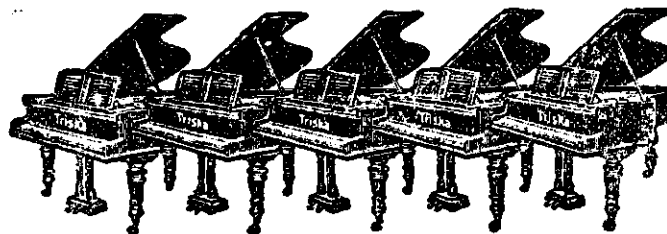
Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

Pianele vechi se pot vândea și se schimbă cu altele noi, pe lângă plățirea diferentă.

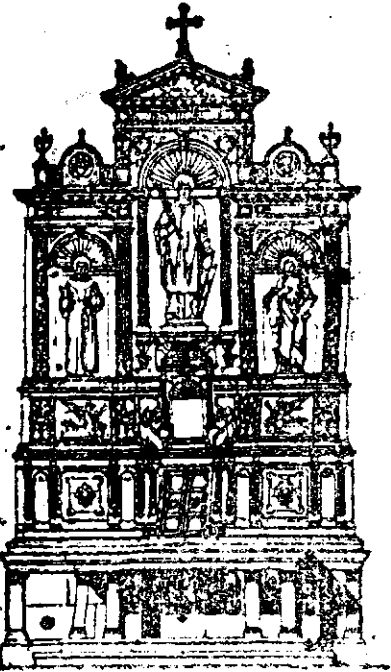
Efectuează reparaturile cele mai înguste și acordază cu acuratețe.

10 ani garanță
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Bittenbinder József,
sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică, și ca: Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scaune de spovedanie, Siciul Domnului, Grotă Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și mămorează. Preț curent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc oriunde pe cheltuiala mea proprie.

In fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobil presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de motoare cu benzin. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acți: Mașini de sămănat »Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu linguă și »Record II« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru siece. — Fabricații e: International Harvester Company of Amerika Mc. Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru aruncarea gunciului sistem Corn. King. Presse de fân și mașini universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-tér 1/b. Telefon 87.

Quirini Sándor

mare proprietar de vii în Șiria—VILÁGOS.
(Podgora Arad).

Vinuri de masă

din anul 1911 alb mustos, hecto	50	Cor.
1911 de dessert	52	»
1910 de masă	54	»
1909 de masă	56	»
1908 de masă	60	»
1908 de dessert	64	»
1906 rizling	80	»

Vinuri albe în butelii de 7/10 litru.

anul 1885 bacator 1-80 C	anul 1906 furmint 1-20 C
1888 rizling 1-80 »	1906 rizling 1-20 »
1906 bacator 1-20 »	1906 leányka 1-30 »

Vinuri roșii.

din anul 1908, hectolitru	80	Cor.
1906, »	100	»

Vinuri roșii în butelii de 7/10 litru.

din anul 1908 vin roșu 1— C, din 1906 1-80 C.

Vinuri de Muskotály în butelii de 7/10 litru.

din anul 1905 muskatottonel . . . . . 1-80 Cor.

In preț se înțelege și butelia (sticla).

Băuturi spirituoase.

Rachiu de drojdii nou, hecto	180	Cor.
» » » vechiu	200	»
» de prune nou	180	»
» » » vechiu	200	»
Cognac de 3 ani 7/10 butelie	3	»

Prețurile sunt a-se înțelege după hectolitru cu liferarea din pivniță și cu ramburs. La dorință liferez vin și rachiu și în butelii. Butoaie dau împrumut pe 6 săptămâni, care se trimit îndărapt franco la stația din Șiria.

Prăvălia de coloniale și delicatose

Lázár Gyula

Arad, Piața Andrassy Nr. 18.

Iși recomandă magazinul bogat asortat cu mărfuri mixte și coloniale, cel mai bun ceai, rum, ori-ce ape minerale vinuri din țară și străinătate, șampanie și coniac ungurec și francez pe lângă prețuri convenabile. La cumpărături în bani gata scadență de 20.0. Impachetarea gratuită. Comande din provincie se efectuează prompt. Asigurând prea onoratul public de serviciul cel mai coulant, semnez cu stimă: **Lázár Gy.**

Preluare de restaurant.

Aduc la cunoștința On. public din Arad și provincie, că am preluat restaurantul **Donnawell Fülöp**, din **Str. Fácán**, care se bucura de cel mai bun renume. — Năzuința mea va fi ca să mulțănesc pe deplin On. Public, cu **vinuri alese din podgori și mâncări reci și calde** bine pregătite. — Cu stimă:

Kokay János.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili

se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Versecz, Strada principală

(In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton

Barchet satin

Barchet croise

Barchet-pichet

Barchet-cu șiruri

Satin Gradel

Damast-Gradel

Naking, Naturell

Satin, Satin-R-ye

Pichet cu șiruri

Trseturi mari de nuntă

Pânze impermeabile

Masărițe de damast alb

Garnituri de damast pt.

cafea, albe și colorate

Ștergare de damast

Ștergare crep

Ștergare-Frotier

Năfrămuțe de batist

Năfrămuțe de in

Gradel de in

Albituri de in

Albituri de in pentru

pat

Ște gare p. bucătărie

Broderii de in.

Precum și Barcheturi în colorii pentru haine, Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame, domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4 % și amortizație, pe pământuri, de la 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treierat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminaire cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comerclă.

Palmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apaduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

Telefon 982.

Balog Sándor,

cărnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

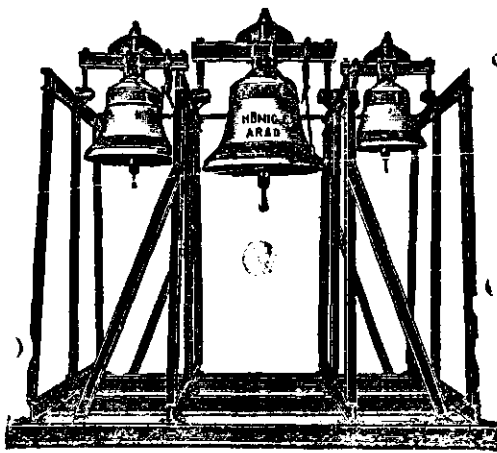

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plățire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceeași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învăț și postamente de fer, prin a căror întreținere, clopotele se pot suti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învăț cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

UZINĂ ASORTATĂ CU INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mozi, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

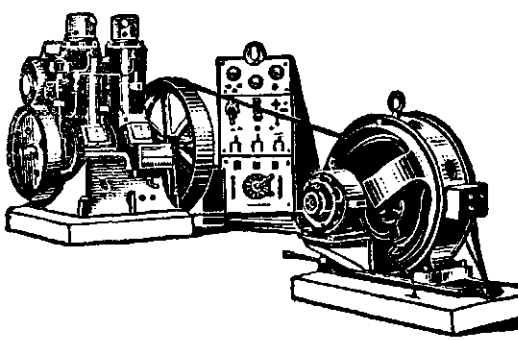
Motoare de München pentru benzi și gaz și gaz condensa.

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și prelininarele de spese le pune bucurios la dispoziție.

„ELEKTRA”,
soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusa!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRAIASCA!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Föld-s Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpát János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győrök la farmacia: Mészáros Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rosin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Fűrész Ede örök

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, de la 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu oțel. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros nepăcut. — Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

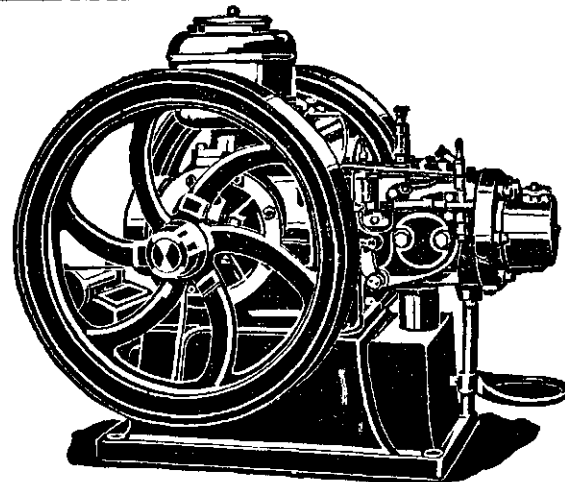
inginer-mechanic diplomat.

Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Românii replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

Insoțire economică
Elisabetopole Erzsébetváros
(Kis-Kükül ő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruta anual cel puțin 50 - 60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în branșa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai mod-rne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe eng-ezești cu două colori (doub) pentru costume, catifea etc. precum și costume gata sau după măsură, flanele și berchete, boa și muffuri. Celea mai moderne staflurri pentru Domnișoare, garl-turi de pânză rumburg, etc

Mustru la cereri se trimit franco!

Prețuri solide! Serviciu prompt!

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.

Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat în aște de a-și procura mobile să binevo-iască a cerceta, (și fără a cumpăra) MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zinic spre vedere publi! Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuează prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Românii Trimiteti băieții la cursul practic la altoit!

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Un-garia pentru fabricarea de unelte mehanice pentru lu-crarea lemnului.

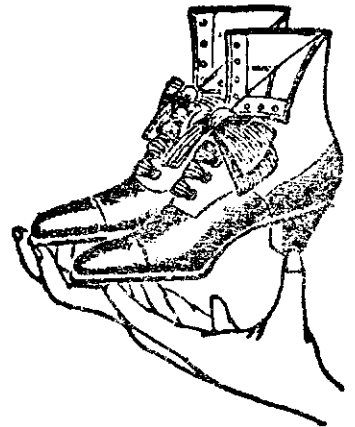
Uneltele mele taie ca **OTRAVA**

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rînde de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri*, cu un cuvânt totfelul de unelte mehanice pentru lucrarea lemnului. — Preface și osiile fiitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuț telor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu modern și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii *Oaloși, ghețe comode și pentru gimnastică.* Mare magaziu de game renumite de Sullivan pentru tocuri la ghețe și creme excelente. Ghețe pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Georg Barthelmie

mechanic

Brașov, Strada Porții Nr. 41.

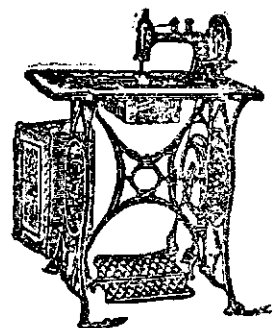
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

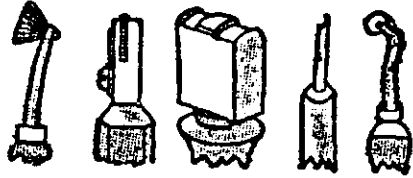
Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

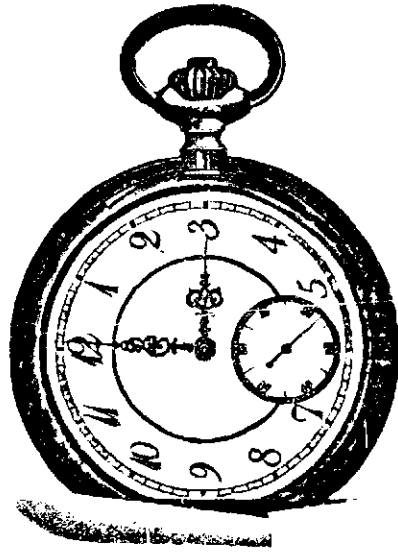

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lőrincz-u. 50.

Recomandă pantofari or și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de brânse, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

Cele mai bune
orologioare
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îi cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scrisă că a citit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite
sisteme:

bănci de școală

conform celor mai
moderne cerințe igie-
nice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame
pentru hărți; rame pentru desen și dulapuri pentru
școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

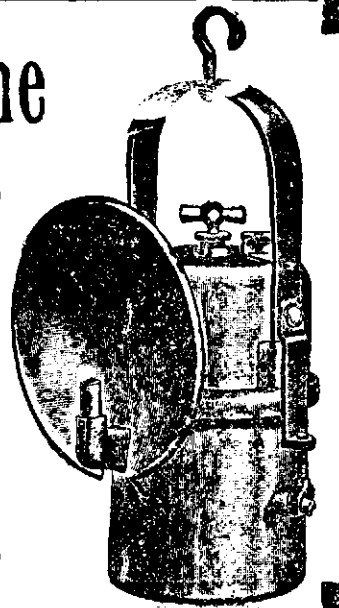
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Kuhl Mihály

colorator și curățitor chemic în

Prăvălia: **ARAD**   Atelier: **Lipót-utca 12.**
Deák Ferenc 39.

Primește:

orice lucrare de brânșă aceasta precum

colorarea și curățirea

de catifele, țul, blane, muff, boa,
pardesii, baine civile, haine de
domni, dame și copii, hainele în-
— — tregi ori descusute. — —

Fiiți cu atenție la firmă!

Mașini dinamice, motoare
de benzin, locomobile de
benzin, motoare de gaz,
instalațiuni pentru mori,
automobile de persoane,
automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— — societate pe acții. — —

Budapesti gép-, malom- és autómobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 14|.

Sam. Wagner,

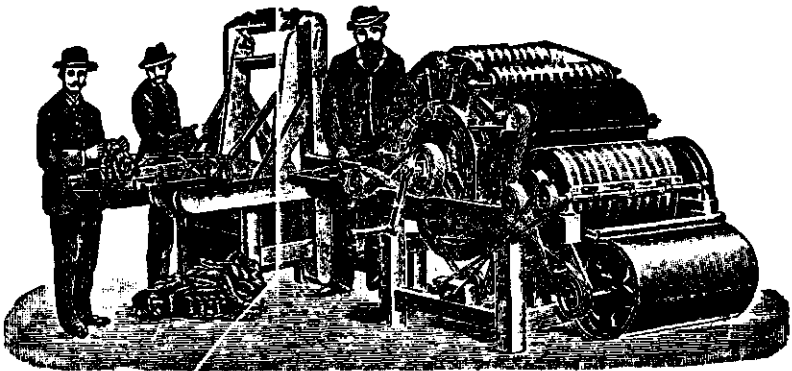
Prima turnătorie de fier Sibiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

— NAGYSZEBEN. —

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuază: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOIOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

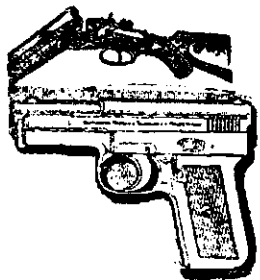
Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr. cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noui zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

»Lancaster«, cu cheie 16 floreni

Grener-lacat englezesc, cocoș automat 22 floreni.

Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 floreni.

Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 floreni.

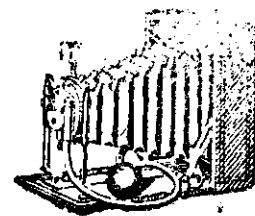

Drilling, Browning de 16 calib., Crupp eictor, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hammerles-Drilling, Springer și Kierer, revolvere și pistoale se află în preț ieftin la Prvălia de puști de vânat:

Radó, Budapest, IV. T., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz aparate fotografice.

Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

Aradi Első Takarékpénztár.

VAGYON. MÉRLEG-SZÁMLA 1911. ÉVRŐL. TEHER.

	Korona	f.		Korona	f.
Pénztár-készlet	1.254,784	76	Részvénytőke	6.800,000	—
Váltó-tárca	31.175,657	6	Tartalék-alap	2.000,000	—
Jelzálog-kölcsönök	3.615,198	—	Külön tartalék-alap	1.282.895.63	—
Amortisationalis jelzálog-kölcsönök	10.057,195	48	Értékpapir árfolyam különbözeti		
Előlegek értékpapírokra	149,132	—	tartalék-alap	279,444.98	—
Folyó-számlai előlegek értékpapírokra bekebelezett kötvényekre és árukra	5.639,190	80	Házérték csökkenési tartalék-alap	150,000	—
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék	1.581,393	01	Nyugdíj-alap	500,000	—
Tulajdon ingatlanok:			Betétek	19.722,254.52	—
Deák Ferenc-utcai 42. sz ház	307,758.32		Betétek folyó- és check-számlán	3.391,568.85	23.113,823.37
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház	240,000.—	547,758.32	Átruházott jelzálog-kölcsönök	7.001,128.50	—
Tulajdon állam és értékpapírok	3.245,111.—		Visszleszámított váltók	12.092,312.14	—
Függő kamatok	44,162.04	3.289,273.04	Hitelezők	3.163,205.10	—
Nyugdíjalap értékpapirjai:			Hátralékos tőke kamat-adó	31,973.66	—
200 drb. Aradi első takarékpénztári részvény	279,380	—	Előre felvett kamatok	314,072.2	—
Lettár álladék	17,441.34	—	Nyereség egyenleg:		
leírás	2,441.34	15,000	E övitel 1910. évről	42,849.32	—
Hátralékos kamatok	6,690.65	—	1911. évi tiszta nyereség	838,948.75	881,798.07
	57.610,653	67		67.610,653	67

Aradon, 1911. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Laczay Gyula, s. k.
titkár és cégvezető.

Szirmay Károly, s. k.
főkönyvelő

Andrényi, s. k.
igazgató.

Domány, s. k.
igazgató.

Hánn, s. k.
igazgató.

Parecz, s. k.
igazgató.

Schuster, s. k.
igazgató.

Tedeschi, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összegegyeztetettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk

Aradon, 1912. évi január hó 8-án.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. tag.

Maresch Gyula s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár” 71-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 193 §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1911-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni:

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1911. év folyamán rendszeresen ellenőriztük és az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1911. évi december hó 30-án megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1911. évi mérleget, valamint a veszteség és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valóban megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betérjesztett jelentésében a 881,798 korona 07 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1911-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alolirt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadai sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1912. évi január hó 8-án.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.